

Acatiimi

PROFESSORIEN, TIETEENTEKIJÖIDEN JA YLIOPISTOJEN OPETUSALAN LEHTI

NRO 2/2024

Articles
in English
acatiimi.fi

Kielen ja kulttuurin ylläpitäjä

Giellagas-instituutin johtaja Sigga-Marja Magga: Alkuperäiskansojen tuntemus on tärkeää, jottei historia toistaisi itseään.

Ajankohtaista Tekoäly saapuu yliopistoihin / **Essee** Työssäkäyvät köyhät
Tukea tenure trackille / **Kiperä kysymys** Millainen on tutkijoiden ja politiikan suhde?

”Akateemisuus ei
takaa sitä, että
ymmärrettäisiin
sensitiivisyyden
merkitys,
kun tutkitaan
saamelaisia.”

SIGGA-MARJA MAGGA S. 32

SANTTERI PALVIAINEN
*puheenjohtaja, Yliopistojen
opetusalan liitto YLL*

Kuulumisesta vaikuttamiseen? Voimavarana yhteisöllisyys

Jäsenet ovat se voimavara, jonka näkyvyys viime kädessä ratkaisee ammattiliittojen toimenpiteiden vaikuttavuuden. Ajankohtainen vaikea työmarkkinatilanne haastaa jäseniämme: miten suunnitellut heikennykset vaikuttavat ja minkälaiset järjestölliset toimenpiteet jäsenet kokevat motivoiviksi? Millaisia vaikutusmahdollisuuksia jäsenemme käyttävät?

Asiantuntijatehtävässä työskentelevä saattaa kokea, että hänen työhönsä heikennykset eivät liity: eihän hän sairasta työajalla, palkkahan on vain mukava mauste kiinnostavassa työssä ja määräaikaissuudetkin ovat jatkuneet enemmän tai vähemmän toistuvina. Kuitenkaan koskaan ei ole lopulta työntekijän etu, että lainsäädännöllä puututtaisiin työmarkkinamalleihin – siksi myös liitot ovat ryhtyneet toimenpiteisiin, joilla pyritään näihin puuttumaan.

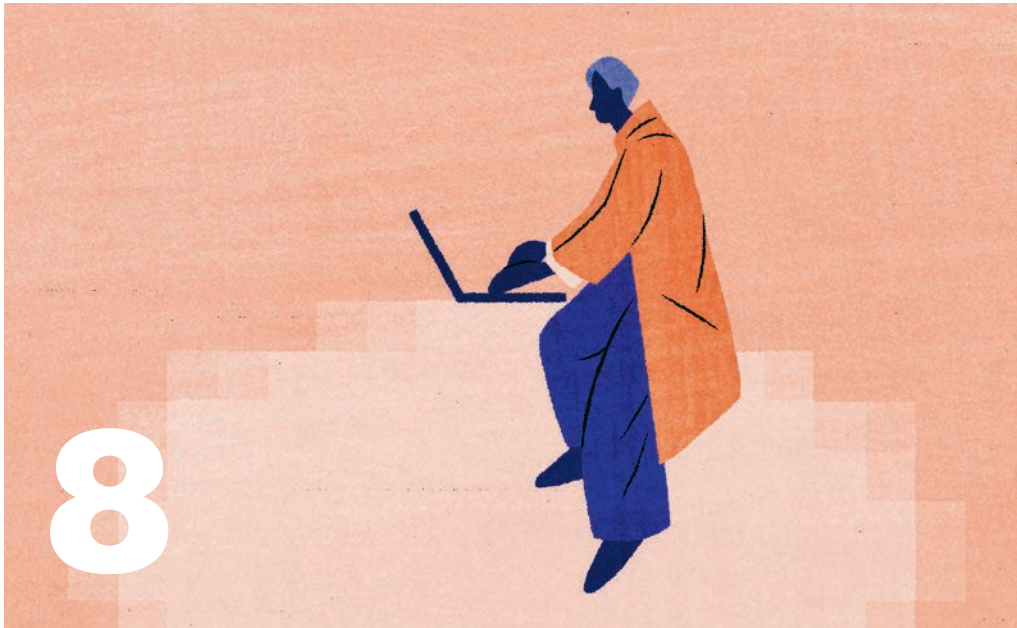
Tarve tulla kuulluksi on ihmisen perustarpeita. Liittojen on välttämätöntä kuulla ja kuunnella, mitä jäsenillä on sanottavaa työoloistaan, työhyvinvoinnistaan ja työsuhteistaan. Paikallisten aktiivien kautta saamme

arvokasta tietoa olosuhteista, mutta yhtä lailla on tärkeä tavoittaa tavalliset jäsenet ja kysyä heiltä suoraan, mitä he ajattelevat ja miten haluavat vaikuttaa asioihin, joita liiton tulisi ajaa.

Toisinaan asiantuntijatehtävässä olevalla voi olla ajatusharhaa siitä, että hän olisi yhdenvertaisessa neu-

votteluasemassa työnantajan kanssa tai että työsuhteen ehdoista tosiasiallisesti neuvoteltaisiin. Näin yliopistosektorilla on harvoin jos koskaan. Tästä syystä liiton tarjoamat luottamusmies-, lakiasiain- ja työelämäpalvelut ovat arvokkaita. Yhdessä olemme voimakaampia. ▲

”Jäsenet ovat se voimavara, jonka näkyvyys viime kädessä ratkaisee ammattiliittojen toimenpiteiden vaikuttavuuden.”

ARTIKKELIT

- 8 ● **Teema**
Muutakin kuin ChatGPT
Tekoälyn käyttö arkipäiväisty yliopistoissa.
- 20 **Essee**
Työssäkäyvät köyhät
– mieluummin näkymätön ilmiö?
- 32 ● **Henkilö**
Giellagas-instituutin johtaja Sigger-Marja Magga
Saamelaisilla on perusoikeus kielensä ja kulttuurinsa ylläpitämiseen.
- 40 **Tenure track -tuki kannattaa**
Jyväskylän yliopisto tukee urapolulla olevia monin tavoin.
- 46 **Työhyvinvointi**
Läpinäkyvyyttä palkkoihin ja selkeyttä työhön
Tieteentekijöiden ja YLL:n jäsenkyselyiden tuloksia.

- 52 ● **Sukupuolistunut väkivalta akateemisessa maailmassa**
Tasa-arvo ei vähennä kokemusta väkivallasta.

”Tekoälyn sovelluskohteita löytyy kaikissa yliopiston tehtävissä: tutkimuksessa, opetuksessa ja yhteiskunnallisessa vuoro-vaikutuksessa.”

TEEMU ROOS

VAKIOT

- 3 ● ● **Pääkirjoitus**
Santeri Palviainen
- 6 **Oivallus**
Linda Lammensalo
- 7 **Keskustelua**
- 18 **Nyt**
- 26 **Kysy asiantuntijalta**
- 28 **Kiperä kysymys**
Millainen on tutkijoiden ja politiikan suhde?
- 30 **Maailmalta**
- 39 ● ● **Kolumni**
Director of Institutional Development,
European University Association Maria Kelo
- 44 **Fakta**
Työsuhteessa, apurahalla vai
omalla kustannuksella?
- 50 **Inspiraatio**
Kirjat ja muut ajankohtaiset
- 56 **Liittojen yhteystiedot**

● In English ● På svenska

Acatiimi

PROFESSORIEN, TIEEENTEKIJÖIDEN JA
YLIOPISTOJEN OPETUSALAN LEHTI

ILMESTYMISPÄIVÄ 2/2024

12.4.2024

27. VUOSIKERTA

painos 11 500 kpl

VERKKOVERSIO

acatiimi.fi

JULKAISIJAT

Professoriliitto ry, Tieteentekijät ry,
Yliopistojen opetusalan liitto YLL ry

PÄÄTOIMITTAJA

Eeva Ylitalo
eeva.ylitalo@otava.fi

TOIMITUS

Otavamedia Oy

TOIMITUSNEUVOSTO

Leena Kurkinen (Professoriliitto),
Hanna Lempinen (Tieteentekijät),
Siiri Nousiainen (Tieteentekijät),
Santeri Palviainen (YLL),
Juha Rouvinen (Professoriliitto) ja
Outi Ylitapio-Mäntylä (YLL)

PAINOPIIKKA

Punamusta

ISSN

1455-1608

ILMOITUKSET

Pirunnyrkki Oy, Kari Kettunen,
puh. 0400 185 853,
kari.kettunen@pirunnyrkki.fi

ILMOITUSHINNASTO

1/1 Takakansi 4-väri 1 110 €, 1/1 muut sivut
4-väri 950 €, 1/2 4-väri 740 €,
aukeama 4-väri 1 320 €

MEDIAKORTTI

acatiimi.fi/mediakortti

PALAUTE

palaute@acatiimi.fi

OSOITTEENMUUTOKSET

Ilmoita osoitteenmuutoksesta
omaan liittoon.

Oivallus

Verkostoissa on voimaa

Tutkimuksen vaikuttavuuden edistäminen on koko tiedeyhteisön asia, ei vain yksittäisen tutkijan.

”Tiedeyhteisön ääni voisi näkyä yhteiskunnassa laajemmin, ja vaikuttavuudesta olisi tarvetta puhua enemmän. Päätöksenteossa tarvitaan luotettavaa ja laadukasta, tutkittua tietoa ja tutkijoiden asiantuntemusta. Tiedeyhteisön tulisikin etsiä keinoja lisätä vaikuttavuuskeskustelua ja -toimintaa, jotta tutkittu tieto tulisi entistä paremmin hyödynnetyksi yhteiskunnassa ja tutkimuksen arvo ymmärretyksi.

Teimme Suomalaisessa Tiedekatemiassa käsikirjan yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Sen tavoite on helpottaa niiden tutkijoiden työtä, jotka haluavat ottaa haltuun yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen kokonaisuuden.

Tutkijan työ on vaativaa, ja siinä toimitaan monien ristiriitaisten paineiden aallokossa. Toivon, että yhä useampi tutkija miettisi rooliaan tutkimuksen vaikuttavuuden edistämisessä ja löytäisi itselleen sopivia keinoja vaikuttaa. Verkostojen voima nousee tässä keskeiseen asemaan.

Tutkittu tieto on toki itsessään vaikuttavaa esimerkiksi opetuksen kautta. Vaikuttavuutta voidaan kuitenkin vahvistaa monin keinoin esimerkiksi välittämällä tietoa suoraan päätöksentekoon. Tällaista vaikuttamista on tiedeyhteisössä perinteisesti lähestytty lineaarisesti, mutta käsikirja ottaa vaikuttamiseen uuden, dynaamisemman lähestymistavan, jossa korostuu yhteistyö eri toimijoiden kesken. Onnistuakseen vaikuttavuustyö vaatii suunnitelmallisuutta ja strategista ajattelua, jossa omia vahvuuksia ja verkostoja hyödynnetään tehokkaasti. Työ on pitkäjänteistä, tulokset eivät välttämättä näy välittömästi.” ▲

Linda Lammensalo, VTM

toimii tiedevälittämisen asiantuntijana Suomalaisessa Tiedekatemiassa. Yhteiskunnallisen vaikuttamisen avaimet: Tutkijan käsikirja julkaistiin helmikuussa 2024.

Keskustelua

Fantastinen yliopistouudistus sivistyksen jäljillä

JYRKI KATAISEN HALLITUKSEN toimeenpanema "fantastinen yliopistouudistus" vuonna 2010 antoi nimensä **Arto Nevalan**, **Simo Häyrysen** ja **Jukka Korpelan** toimittamalle teokselle, joka käsittelee yliopistolaitosta osana historiallista ja kamppailujen sävyttämää jatkumoa.

Sivistyksen luonteen ja merkityksen pohtiminen on teoksen läpi kantava teema. Sen esipuheessa **Kari Uusikylä** määrittelee sivistysyliopiston vaelekuolleeksi, hiipuvaksi potilaaksi, jota teoksen kirjoittajat yrittävät omalta osaltaan elvyttää.

Kirjan muut luvut voi jakaa kahteen luokkaan: osa katsoo yliopistojen historiaan ja osa ruotii niiden arkea ja viime vuosien kehitystä. Historialluvuissa pohditaan hyödyttöntä tietoa ja 1100-luvun yliopistovallankumousta (Jukka Korpela), yliopistoja ja sivistystä 1600-luvulta nykypäivään (**Jussi Välimaa**), Kekkonen-Vilkunan alueellista sivistysstrategiaa (Simo Häyrynen) ja 1970-luvun ja 1980-luvun alun korkeakoulukskusteluja (**Alina Kuusisto**).

Nykyyliopistoja tarkastellaan luvuissa, jotka käsittelevät akateemista arkea ja sen tulosvaateita työsuhteiden ja rekrytointikäytäntöjen kautta (**Ismo Björn**, **Pirjo Pöllänen** & **Jarmo Saarti**), julkishallinnan ja markkinoinin doktriinia (**Risto Rinne**) sekä tieteen, sivistyksen ja vallan suhdetta yliopistoja koskevassa puhunnassa (Jukka Korpela & Arto Nevala).

Yliopistoihin liittyvässä julkisessa puheessa painotus on siirtynyt tieteen sisältökysymyksistä rahaan ja tieteen välineelliseen arvoon esimerkiksi elinkeinoelämälle. Talouspuhe on vienyt tilaa sivistykseltä, kun erilaiset pisteytykset, huippuyksiköt ja lisääntyvä kilpailun rahoituksen hakupaine ovat uineet yliopistolaisten arkeen.

Kirjan epilogissa toimittajat toteavat, että "Koko yliopiston idean ydin onkin muutos: yliopisto etsii tuntematonta ja saavuttamatonta totuutta." Muutos on siis sisäänrakennettu yliopistoihin, mutta on tärkeä kysyä, kuka päättää sen suunnan ja luonteen. Kirja toimii matkaoppaana tuohon muutokseen; niin menneeseen kuin kenties tulevaankin.

Nevala, Arto, Häyrynen, Simo & Korpela Jukka 2023:

Fantastinen yliopistouudistus. Joensuu: Kirjokansi.

**SAARA KOIKKALAINEN, YLIOPISTOTUTKIJA,
ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO**

X Professoriliitto
@ProfLiitto · 28.2.

Odotan yliopistojen hallitusten yliopistoyhteisöön kuulumattomien jäsenten jakavan vastuuta yhdessä professoreiden kanssa yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistämisestä, professori Teija Laitinen kirjoittaa Professoriblogissa.
[#MeOlemmeYliopisto](#)

X Ville Saarikoski @
villesaarikoski · 26.1.

Opetus- ja kulttuuriministeriön uusi rahoitusmalli panelistien ruodittavana. Suomen malli on maailman tulosohjautuvin. Onko tämä pidemmässä juoksussa perusteltua, varsinkin kun verkko on vahvasti skaalautuva. Kaikki verkkoon? @sarilindblom kysyy, eikö @okmfi luota?

[#educa](#)

X University of Eastern Finland @

UniEastFinland · 11.3.
Itä-Suomen yliopistoon uusi viisivuotinen tutkijakoulutuksen uramalli-Väitöskirjatutkijan kolmi-vuotisen työsuhteen jatkoksi on mahdollisuus hakea kaksivuotista siirtymävaiheen post doc-rahoitusta.

Teema
TEKOÄLY

IN ENGLISH
acatiimi.fi

Muutakin kuin ChatGPT

Tekoäly arkipäiväistyy ja etenee harppauksin, joita on vaikea ennakoida. Yliopistot kannustavat tekoälysovellusten käyttöön, mutta avoimesti ja vastuullisesti.

TERHI HAUTAMÄKI

OUTI KAINIEMI

”**T**utustumisvaiheessa.” Näin kuvaa Jyväskylän yliopiston kaupparkeakoulun dekaani, professori **Hanna-Leena Pesonen** suhdettaan generatiivisiin kielimalleihin. Hän on käyttänyt ChatGPT:tä yhteenvedojen tekemisessä ja ajatusten herättäjänä.

”Yhteen tilaisuuteen sain tosi hyvänkin avun oman puheenvuoron jäsentämiseen. En käyttänyt tekoälyn tuottamaa tekstiä suoraan, vaan otin pari versiota”, Pesonen kertoo.

Kun ChatGPT-3 julkaistiin joulun alla 2022, sen käyttö nousi heti keskusteluun myös kaupparkeakoulussa. Tammikuussa 2023 Jyväskylän yliopiston kaupparkeakoulu julkaisi linjauksensa. Keskustelu lähti riskeistä: miten ChatGPT:tä voi käyttää opiskelussa väärin ja pitääkö käyttö kieltää.

”Päädymme siihen, että kieltö ei ole järkevä, koska meillä ei ole kuitenkaan kontrollin mahdollisuutta. Kyse on tosi tärkeästä työelämätaidosta, ja meidän on syytä olla opettamassa vastuullista käyttöä. Linjauksessa tuli opettajalle vastuuta siitä, että laaditaan tehtävät sen muotoisesti, ettei niitä ole mahdollista tehdä suoraan tekoälyllä.”

Tekoälyä saa käyttää tehtävissä ja opinnäytteissä, mutta opiskelijan pitää raportoida, miten ja mihin on sitä käyttänyt. Muissa yliopistoissa ja yksiköissä on samankaltaisia ohjeita: kannustetaan käyttöön, mutta edellytetään avoimuutta ja vastuullisuutta.

NOPEITA HARPPAUKSIA

Tekoäly on ollut kaikkialla jo pitkään, myös tavallisissa kuluttajatuotteissa, kuten auton

vakionopeudensäätimissä ja kännykkäkameoissa.

Generatiivisen tekoälyn, esimerkiksi tekstiä tuottavien ChatGPT:n ja Google Geminin (entinen Bard), kuvia luovien Midjourneyn ja Dall-E:n tai neuroverkkoja hyödyntävän käännöspalvelun DeepL:n tulo on kuitenkin tehnyt ihmisistä tekoälyn aktiivisia käyttäjiä, jotka myös tiedostavat käyttävänsä sitä.

Tekoäly on edennyt harppauksia tehtävissä, joiden vielä hiljattain uskottiin vaativan inhimillistä päättelyä. Suomessakin kehitetään avoimen lähdekoodin kielimalleja. Myös tuttuihin ohjelmistoihin on tullut lisää tekoälyä, esimerkkinä Microsoftin Copilot.

Koneoppimista hyödyntävillä ohjelmistoilla laajemmin on iso merkitys datan keruussa ja analyysissa: vaikkapa isojen lääketieteellisten aineistojen käsittelyssä. Hanna-Leena Pesonen arvelee, että tekoälylle löytyy jatkossa yhä enemmän käyttöä myös esimerkiksi yliopistohallinnon töissä. Ihanteellisesti ihmisillä jäisi enemmän aikaa vuorovaikutukseen, kun suorittavia töitä voi automatisoida. Jos luento-opiskelu onnistuisi tekoälyn kanssa itsenäisemmin, opettajan ja opiskelijan kohtaamiset voisivat painottua keskusteluun ja ymmärryksen hakemiseen.

”Myös yliopiston johtajilla jäisi toivottavasti enemmän aikaa kohtaamiseen ihmisten kanssa.”

Aalto-yliopiston työelämäprofessori, ajattelua ja tulevaisuuden työtä tutkiva **Lauri Järvillehto** sanoo, että mikä tahansa villi visio tekoälyn kehityksestä on luultavasti yhtä aikaa liian konservatiivinen ja liian rohkea.

”Teknologia kehittyä äkkiväärillä tavoilla. Tulevaisuuden hypetys ei ole tarpeen, vaan

Tekoälyä saa käyttää tehtävissä ja oppinnäytteissä, mutta opiskelijan pitää raportoida, miten ja mihin on sitä käyttänyt.

voitaisiin keskittyä siihen, mitä vekottimilla voi nykyisellään tehdä.”

Myös Aallossa on määritelty reunaehdot ja kannustettu tekoälyn käyttöön. Järvilehdon mielestä olisi todella haitallista kieltää esimerkiksi ChatGPT:n käyttö kokonaan, koska käyttöä ei kuitenkaan pystytä todentamaan.

”Jos käyttö suljetaan pois, ainoastaan epäeettiset toimijat käyttävät teknologiaa, jonka on jo todettu lisäävän tuottavuutta.”

KIELIMALLI EI OLE HAKUKONE

Luovien kielimallien suuri riski on valetiedon, -kuvien ja -videoiden lisääntyminen. Jos tekoälyn opetusdata on vinoutunutta, se toistaa vinoumia. Isot kielimallit painottuvat englanninkieliseen aineistoon. Kielimalli hallusinoi ja on manipuloitavissa. Epäluotettavuus saa miettimään, mitä virkaa sillä on tieteellisessä työssä.

Järvilehto sanoo, että kielimalli ymmärtää usein väärin hakukoneeksi, vaikka se on siinä tehtävässä nykymuodossaan aika kehno. Kielimallit ovat sananarvauskoneita, jotka eivät kylmiltään tuota kummoisia vastauksia. ChatGPT on parhaimmillaan tehtävissä, joissa sille syötetään omaa aineistoa. Kun faktat ovat käyttäjän hallussa, tekoäly järjestelee ja sanal-

listaa: tuottaa vaikkapa opintokokonaisuuden markkinointimateriaalia tai tekstiä esityksen pohjaksi. Tärkeää on, miten muotoilee pyynnön, promptin. Kielimallille täytyy tarjota konteksti. Ei kannata tyytyä ensimmäiseen vastaukseen, vaan promptia voi täsmentää edelleen.

Kun Järvilehto loi tiimin kanssa yliopistoysikön uusia opetustavoitteita, niitä syntyi 20. Se oli liikaa. He veivät materiaalin ChatGPT:lle ja pysyivät viidestä kuuteen tavoitetta. Ensin tuli konsulttijargonია. He pyysivät selkeää kieltä ja tyhjämpäiväisyyksien välttämistä.

”Parilla kierroksella saimme tavoitteet, ja tiimi oli aivan ihastuksissaan.”

Järvilehto käyttää kielimallia myös artikkelien tiivistämiseen. Tällöin hän kertoo, mitä on tekemässä ja pyytää tiivistämään tässä kontekstissa tärkeimmät löydökset.

Kriittinen ajattelu pitää tehdä itse, mutta tekoäly suorittaa tehtäviä ja auttaa sparrailussa. Oman aineiston käyttöä rajoittaa tietosuoja: ChatGPT:lle ei voi syöttää luottamuksellista tietoa. Järvilehto tietää kokeiluja, joissa tekoäly on arvioinut esseitä ilmeisen hyvin, mutta tietoturva- ja oikeusturvakysymykset estävät tällaista käyttöä.

Teema

”Tekoälyn käyttöön liittyy ehkä liioiteltakin huolestuneisuus. Vaatii kuitenkin pohdintaa, mitkä ovat pelisäännöt ja miten sovelluksia saa käyttää oppimisen tukena.”

EI PELKKIÄ KIELIMALLEJA

Helsingin yliopiston tietojenkäsittelytieteen professori **Teemu Roos** johtaa tekoälyn opetusta Suomen tekoälykeskuksessa FCAI:ssa ja toimii Generation AI -hankkeen yhtenä johtajana. Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama hanke tekee tutkimusta lasten ja nuorten tekoäly- ja turvallisuuskasvatuksen perustaksi.

Roos sanoo, että tekoälyn sovelluskohteita löytyy kaikissa yliopiston tehtävissä: niin tutkimuksessa, opetuksessa kuin yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa.

Roosin mukaan kielimallien tulo näkyy jo akateemisessa maailmassa, eikä vain hyvässä mielessä. Artikkeleissa on ollut tuulesta temmattuja lähteitä. Roos on huomannut joskus artikkeleita arvioidessaan ”myyntihenkistä” tyyliä, joka kuulostaa ChatGPT:ltä.

”Tekoälyn käyttöön liittyy ehkä liioiteltakin huolestuneisuus. Vaatii kuitenkin pohdintaa, mitkä ovat pelisäännöt ja miten sovelluksia saa käyttää oppimisen tukena.”

Roos muistuttaa, että tekoäly ei ole yhtä kuin ChatGPT. Valtaosa tekoälyohjelmistoista perustuu muuhun kuin kielimalleihin: esimerkiksi tilastoanalytiikkaan, jolla käsitellään numeerista dataa. Kun tietojenkäsittelytieteen

osastolla kehitetään työkaluja vaikkapa plasmafysiikan mallinnuskysymyksiin, kielimalli ei hyödytä. Kielimallien iso etu on siinä, että tekoälyn kanssa voi kommunikoida sanoin. Niillä voi hoitaa tehtäviä, joihin aiemmin olisi vaadittu koodaamista. Jos aineistosta pitää poimia tietoa ja osa tiedosta on muuta tärkeämpää, ei tarvitse koodata painokertoimia, vaan voi esittää sanallisen pyynnön.

Roosin mukaan luonnollisen kielen hyödyntäminen helpottaa uusien järjestelmien käyttöönottoa ja osaamisen päivittämistä, ehkä jopa uudelleen kouluttautumista.

”On tullut yllätyksenä, että tekoäly niinkin hyvin suoriutuu tehtävistä, joista sen ei odotettu suoriutuvan muutama vuosi sitten. On vaikea sanoa, minkä tyyppinen kehityskäyrä on jatkossa. Kyyti on pomppuista.”

LISÄSILMIÄ JA -KORVIA TUTKIJALLE

Oulun yliopiston yliopistonlehtori, koulutus- ja opettajankouluttaja **Jari Laru** vertaa tämänhetkistä murrosta 2000-luvun mobiilivallankumoukseen. Nykyään hän on Generation AI -hankkeen vuorovaikutusasiantuntija.

”Viimeksi olin yhtä innoissani vuosina 2003-2010, kun tein väikkäriä. Siellä oltiin

Jotkut sanovat, että riskipuhe on jarruttelua. Pitäisi keskittyä mahdollisuuksiin.

hörhöhommien äärellä, ja nyt taas mennään”, Laru sanoo.

Tämä ei tarkoita, että hän suhtautuu kehitykseen kritiikittömästi. Lapsille ja nuorille haitallisimpana hän pitää somen ja pelien kouttavuutta, mikä sekin perustuu tekoölyyn. Tekoöly vaatii valtavaa laskentakapasiteettia ja palvelinkeskuksia, kuluttaa sähköä ja luonnonvaroja. On eettisiä ja tietosuojaongelmia, mutta myös valtavia mahdollisuuksia.

Larun mielestä on turha keskittyä pohtimaan, miten estää huijaamista esseissä.

”Mitä järkeä on laatia tehtäviä, joiden vastausten tuottamiseen voi helposti käyttää tekoölyä? Pedagogin täytyy muuttaa pedagogisia käytänteitä toimimaan ajassa, jossa työskentelee.”

Laru on osallistunut palavereihin ja pitänyt oppitunteja, joissa kukin puhuu omaa kieltään, ja tekoöly kääntää puheet tekstiksi toisten kielelle. Aineiston litterointi automatisoitiin ja aineistomassojen hallinta kehittyi. Tekoöly auttaa tiedonhaussa, kirjastojen käytössä ja kirjallisuuden analysoinnissa.

Esimerkiksi Research Rabbit -työkalu käyttää PubMedin tai Semantic Scholarin hakuidexiä ja näyttää artikkeleiden ja kirjoittajien väliset viittaussuhteet visuaalisena karttana. Covidence taas on systemaattisten katsausten tekemiseen tarkoitettu, koneoppimista hyö-

dyntävä sovellus, joka auttaa muun muassa viitteiden läpikäynnissä ja tuplatarkistuksessa.

Larun kollegat tekevät tutkimusta, jossa tekoöly analysoi oppimistilanteessa kuvattua videota ja sykemittarin kaltaisilla sensoreilla tallennettuja kehon reaktioita. Datan avulla voi tunnistaa oppimisen vaiheita ja tilanteita, joissa motivaatio on heikko tai yhteistyö ei suju. Tekoöly tuo tieteentekijöille lisäsilmiä ja -korvia.

”Ei pidä vain reaktiivisesti laatia sääntöjä, kuinka sovelluksia käytetään. Pitää proaktiivisesti miettiä, kuinka kehitämme akateemista osaamista. Tekoöly on työkalu. Ei se ole isäntä talossa, vaan kognitiivis-sosiaalisen tason harava, traktori tai vasara.”

ISO POLIITTINEN KYSYMYS

Teemu Roosin mukaan tekoölyn kehitys on myös poliittinen kysymys, jota eri alojen tieteentekijöidenkin pitäisi pystyä seuraamaan. Hän pitää ongelmana sitä, että ihmisillä ei oikein ole tietoa siitä, miten vaikuttaa tärkeisiin kehityskulkuihin.

EU-parlamentti hyväksyi hiljattain tekoölyasetuksen, jossa on vaatimuksia laajojen kielimallien kehitykseen ja julki saattamiseen. Yliopistoihmiset olivat huolissaan siitä, miten asetus vaikuttaa esimerkiksi avoimen lähdekoodin kielimallien kehittämiseen.

Teema

Roosin mukaan alan asiantuntijoillekaan ei ole selvää, miten asetus tulee vaikuttamaan. Valmisteluvaiheessa ei tekoälyn asiantuntijoiden kesken ollut yhteisymmärrystä edes siitä, mikä on tekoäly ja mikä ei. Koska ei tiedetä, miten tekoäly kehittyy, ei tiedetä, mihin joudutaan sääntelyllä puuttumaan. Jotkut sanovat, että riskipuhe on jarruttelua.

Pitäisi keskittyä mahdollisuuksiin.

”Tämä voi olla niiden näkökulma, jotka itse eivät ole riskien terävässä päässä. Ne, joilla on kaupallisia intressejä, eivät välttämättä ole niin kiinnostuneita riskipuheista kuin ne, jotka miettivät ihmisoikeuksien toteutumista, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta”, Roos sanoo. ▲

Ei kai enää tehostamista?

TEKOÄLYN SANOTAAN TEHOSTAVAN työtä, mutta yliopistoissa harva enää haluaa kuulla tehostamisesta. Se on ennenkin vain lisännyt paineita ja odotuksia suoritteiden määrästä. Kun mietitään tekoälyn käyttöä työssä, olennaista on miettiä, mihin pyritään.

”Joko ihmisillä on enemmän aikaa tehdä mielekkäitä asioita, tai sitten meiltä odotetaan kaksin verroin tuotoksia, olivat ne mielekkäitä tai ei”, sanoo professori

Teemu Roos Helsingin yliopistosta.

Aivot toimivat samaan tahtiin kuin ennenkin. Syvälliseen ymmärrykseen ei riitä, että tekstit ja kuvat viuhahtelevat entistä nopeammin ruudulle. On eri asia pyytää tekoälyltä tiivistelmiä ja tekstiluonnoksia kuin syventyä lukemaan ja rakentaa ajatuksiaan kirjoittamalla.

”Tulee lisää numeroilla mitattavia tuloksia, ja julkaisuvauhti kasvaa. Missä kohtaa henkilö pysähtyy datamassan äärelle?” Oulun yliopiston yliopistonlehtori **Jari Laru** pohtii.

Hän puhuu mieluummin luovuuden lisää-

misestä kuin tehostamisesta. Laru uskoo, että tulee tusinatiedettä, -taitetta ja -kirjallisuutta, mutta hitaan ajattelun tarve ei katoa.

”Nykyajan työelämä on hirveän tiukkaa. Jos työssä vapautuu aikaa, ja tämä tulee julkisesti tietoon, kyllä ylempi taso sen tyhjiön täyttää. Työnantajan näkökulmasta tehostuminen tarkoittaa, että voit julkaista enemmän tai pitää enemmän kursseja.”

Mitä jos ajan vapautuminen suorittavista töistä nähtäisiin toisin: voisi lisätä kalenteriin blokkeja rauhalliseen ajatteluun? Aalto-yliopiston työelämäprofessori **Lauri Järvi-lehto** kertoo merkitsevänsä tällaisia jo nyt, mutta haluaisi niille enemmän tilaa.

”On tärkeää, että tekoälyn tekemää työtä ei korvata uudella näennäistyöllä, kuten palavereilla ja sähköpostin räpeltämisellä, vaan vapautuvan ajan voisi käyttää vaikka puistossa kävelyyn ja kaukaisuuteen tuijotteluun.”

Voisiko rauhallisen ajattelun lisääntymisestä seurata aito tuottavuusloikka, jota työelämä ja ihmiskunta kaipaavat?

Apurahansaaja

Tiesithän, että voit saada eläke- ja tapaturmavakuutuksen vähintään 4 kuukautta kestävän tieteen tai taiteen apurahatyösi ajaksi?

Tarkista kuulutko Mela-turvan piiriin mela.fi/apurahansaajat

Ota Mela-turva!

Ota yhteyttä

vakuutus@mela.fi • asiakaspalvelu 029 435 2650 • mela.fi

Ammattikorkeakoulut ovat saaneet uuden työehtosopimuksen

AMMATTIKORKEAKOULUJEN työehtosopimusneuvottelut päättyivät helmikuussa, ja neuvottelijasopuoleat, Ylemmät Toimihenkilöt YTN, Opettajien ammattijärjestö OAJ ja Sivistysala, hyväksyivät neuvottelutuloksen maaliskuun alussa. Työehtosopimus on voimassa 1.4.2024–31.3.2026. Sopimuksen piirissä on 11 000 henkilöä 21:ssä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimivassa ammattikorkeakoulussa. Uuden työehtosopimuksen myötä ammattikorkeakoulujen henkilöstö saa myös YTN:n luottamusmiehet tuekseen työpaikoille, ja esimerkiksi Tieteentekijöiden jäsenten edunvalvonta ammattikorkeakouluissa vahvistuu merkittävästi. Aiheesta lisää ytn.fi.

Hyvät käytännöt apurahoille linjattiin

TIEEENTEKIJÖIDEN uudet linjaukset apurahatutkijoiden aseman parantamiseksi ottavat kantaa muun muassa apurahatutkijan ja yliopiston välisten sopimusten käytänteisiin ja apurahatutkijoiden asemaan yliopistoyhteisössä. *Apurahalla töissä! Tieteentekijöiden linjaukset hyviin apurahakäytänteisiin yliopistoissa (2024)* löytyy Tieteentekijöiden verkkosivulta.

YK:n kestävän kehityksen teemat esillä tieteellisissä julkaisuissa

YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvät suomalaiset tiedejulkaisut ovat tieteellisesti vaikuttavampia kuin suomalaiset tiedejulkaisut keskimäärin. Kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvien julkaisujen osuus on myös kasvanut Suomen julkaisutoiminnassa. Keskeisin aihe kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvissä julkaisuissa on terveys ja hyvinvointi. Tiedot käyvät ilmi Suomen Akatemian *Tieteen tila* -julkaisusta.

Tohtorikoulutuspilotti on yhteinen ponnistus

TOHTORIKOULUTUSPILOTTI voi tuoda kaivattua vahvistusta tutkijanuran houkuttelevuuteen, kun yhä useampi väitöskirja tehdään pilotin myötä työsuhteessa. Pilotti on koko yliopistoyhteisön yhteinen ponnistus, Tieteentekijät muistuttaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön 225 miljoonan euron rahoituksella vahvistetaan tutkimus- ja kehitystoiminnan osaamis pohjaa, koska T&K-rahoituksen merkittävä kasvattaminen lisää tarvetta korkealle osaamiselle. Samalla tohtorikoulutuksessa on mahdollisuus pilotoida uusia käytänteitä. Rahoituspäätökset jakautuvat Suomen Akatemian lippulaivaohjelman alojen ja muiden yliopistojen muodostamien konsortioiden kesken, ja uusia väitöskirjatutkijoita palkataan lähes kaikissa yliopistoissa.

Tutkijoiden ja tieteentekemisen edunvalvontajärjestö Tieteentekijät pitää tärkeänä, että pilotit pääsevät käynnistymään aikataulussa, ja nyt itse työ alkaa yliopistoissa. Tieteentekijät kiittää hallitusta ja opetus- ja kulttuuriministeriötä pilotin käynnistymisestä ja toivoo, että koko yliopisto- ja tiedeyhteisö sitoutuu tukemaan sen onnistumista.

”Olemme nähneet tärkeäksi, että tutkijakoulutuksen saaneiden siirtymistä myös korkeakoulusektorin ulkopuolelle tuetaan aiempaa vahvemmin. Ilman tutkijakoulutettujen työtä kaikilla yhteiskunnan sektoreilla, emme saa Suomen osaamiseen perustuvaa kansantaloutta saavuttamaan kunnianhimoisia T&K-tavoitteita”, toteaa Tieteentekijöiden puheenjohtaja **Tero Karjalainen**.

Nuorempien tutkijoiden eurooppalainen edunvalvontajärjestö Eurodoc (2023) on linjannut, että väitöskirjatutkimuksen rahoitus pitää varmistaa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi. Väitöskirjatutkijat ovat tutkimustyön ammattilaisia, ja myös tutkimustyötä tulisi tehdä pääasiassa työsuhteessa. Pilotilla otetaan tärkeä askel kohti näitä tavoitteita, joita Tieteentekijätkin on kannattanut.

Pilotin rahoituksesta osa on mahdollista käyttää myös ohjauksen vahvistamiseen, mikä on tervetullut panostus. Tieteentekijöiden kyselytutkimusten mukaan liian moni väitöskirjatutkija jää työnsä kanssa yksin, ohjauksessa on puutteita ja valtaosa joutuu käyttämään tutkimuksen rinnalla liikaa aikaa oman palkkarahan etsimiseen eri tutkimusrahoituslähteistä. Tieteentekijät pitää tärkeänä, että väitöskirjatutkimuksen alkaessa väitöskirjatutkijalla on varmuus koko työn rahoituksesta.

KUVA: SANNA KAESMAE

Johanna Moision pääsihteeriksi

VALTIONEUVOSTO on nimitänyt hallintotieteiden tohtori **Johanna Moision** pääsihteeriksi Valtioneuvoston kansliaan 1.3.2024 alkaen. Pääsihteerini johtaa tutkimus- ja innovaationeuvoston sihteeristön toimintaa.

APUA VEROTUKSEEN

Uusi veroliite Acatiimi.fi:stä

UUSI VEROLIITE löytyy nyt verkosta, Acatiimi.fi-sivulta. Liitteessä käydään läpi asioita, jotka ovat keskeisiä julkaisija-liittojen jäsenille. Lähtökohtana on tieteenharjoittajien ja yliopisto-opettajien erityiskysymykset verotuksessa.

ISTOCK

Työssäkäyvät köyhät – mieluummin näkymätön ilmiö?

2020-luvun jälkiteollisessa yhteiskunnassa työnteko ei välttämättä aina kannata edes yli köyhyysrajan, yhteiskuntapolitiikan professori Mikko Jakonen kirjoittaa esseessään.

 MIKKO JAKONEN

Kyllä työtä tekeväille riittää. Työnteko kannattaa aina. Työ on parasta sosiaaliturvaa. Suomen menestys perustuu työlle.

Näitä sanontoja toistetaan niin politiikan ylätasolla kuin arkisissa kahvipöytäkeskusteluissa. Toki Suomi on kovan työnteen maa. Olemme rakentaneet kansakoulut ja lomaresortit, hoivanneet taaperot koulutielle ja kouluttaneet nuoret yliopistoihin. Hoidamme sairaat ja vanhat, heidät, jotka eivät enää työhön kykene. Joskus kirjoitamme artikkelin UFO 4 -journalaan tai koodaamme pelin, josta koko maailma innostuu.

Sytä ankaralle työkuultuurille voi etsiä kylmästä ilmastosta, vähistä ravinnonlähteistä tai protestanttisesta työetiikasta. Positiivisemmin ajateltuna syy voi löytyä siitä, että työtä tekemällä on pärjätty paremmin verrattuna aiempaan. Työ on tuottanut tulosta. Pelto on kannattanut raivata, uusia oppimistapoja kehittää ja yliopistokoulutus viedä loppuun.

2020-luvulla elämme jälkiteollisessa palkkatyö- ja yksinyrittäjäyhteiskunnassa, jossa arviolta noin 200 000 ihmistä ansaitsee työnteosta huolimatta vain köyhyysrajalle ylittävät ansiot [1]. Noin kymmenekselle työllisistä työnteko ei siis oikein kannata. Yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa ilmiötä kutsutaan työssäkäyvien köyhyudeksi (*in-work poverty*). Kaiken aiheeseen liittyvän evidenssin mukaan ilmiö on voimistunut 2000-luvulla jälkiteollisissa valtioissa, myös Suomessa.

Yhteiskuntapoliittisen tutkimuksen tehtävänä on tuottaa tietoa, analysoida yhteiskunnallisen kehityksen kokonaiskuvaa sekä antaa politiikkasuosituksia päätöksenteon

pohjaksi. Vaikka työssäkäyvien köyhyydestä keskustellaan nykyisin aiempaa enemmän mediassa, tutkimustulokset eivät tunnu saavuttavan päätöksentekijöitä. Tutkimuksen ja päätöksenteon välinen vuoropuhelu ilmiöstä on haastavaa, sillä sen voimistuminen kytkeytyy poliittisiin ja ideologisiin valintoihin, joiden mielekkyyttä tutkimus joutuu kyseenalaistamaan.

TYÖN MUUTOS TUOTTI KÖYHYYYTÄ

Työssäkäyvien köyhyyttä on tutkittu Suomessa eri vaiheissa jo usean vuosikymmenen ajan [2], mutta sillä ei ole koskaan ollut vastaavaa asemaa kuin köyhyyden tai työn tutkimuksella. Tämä johtunee siitä, että ilmiötä on pidetty jo vuosikymmeniä lähinnä marginaalisena. Vaikka historiallisesti työn ja köyhyyden välillä on ollut tiukka sidos, niin hyvinvointivaltion kukoistuskaudella työtä tehtiin pääasiallisesti kokopäiväisissä palkkatyösuhteissa. Osin palkat olivat pieniä, mutta hyvinvointivaltion politiikat pitivät esimerkiksi asumisen ja elintarvikkeiden hinnan kohtuullisina.

1990-luvun laman seurauksena julkisen talouden kantokyky joutui koetukselle, ja 2000-luvun alussa Suomi muuttui ripeällä tahdilla teollisesta jälkiteolliseksi taloudeksi. Vaikka vientisektorilla on taloudessa edelleen merkittävä rooli, suomalaiset eivät enää työs-

Noin kymmenekselle työllisistä työnteko ei oikein kannata.

Yksi kolmasosa suomalaisista työssäkäyvistä työskentelee epätyypillisissä työsuhteissa, näistä noin puolet vastentahtoisesti.

kentele merkittävässä määrin teollisuudessa. Yksityiset ja julkiset palvelut muodostavat 75 prosenttia työpaikoista, teollisuus alle 14 prosenttia. Työelämän murros on tarkoittanut prekaarien eli kokopäiväiseen ja jatkuvaan palkkatyöhön verrattuna epätyypillisten työsuhteiden osuuden kasvua. Etenkin osa-aikatyö ja erilaiset yksinyrittämisen muodot ovat kasvaneet koko 2000-luvun [3]. Työn polarisaation myötä hyväpalkkaiset asiantuntijatyöt ja toisaalta matalapalkkaiset palvelualan työt lisääntyvät. Prekarisaatio kohtelee näitä ääripäitä eri tavoin. Asiantuntijalle projektiluontoinen työ voi olla mielekäs, ravintola-alalla taas vaihtuvat keikat ovat jatkuva rasite.

Yksi kolmasosa suomalaisista työssäkäyvistä työskentelee epätyypillisissä työsuhteissa, näistä noin puolet vastentahtoisesti. Tämä tarkoittaa reilua 400 000 palkansaajaa ja yksinyrittäjää, jotka haluaisivat kokopäiväisen työn ja paremmat ansiot. Riski työssäkäyvän köyhyyteen koskee Suomessa ennen kaikkea tätä ”uutta työvoimaa”, joista merkittävä osa on naisia, nuoria sekä maahanmuuttaneita [4].

Työssäkäyvän köyhän tilanteeseen vaikuttaa myös kotitalouden tilanne. Suomessa on aiempaa enemmän yksin elävien ja yksinhuoltajien kotitalouksia. Molemmissa tilanteissa osa-aikainen ja pienituloinen työ on riski, joka

voi johtaa elämään köyhyysrajalla tai sen alla. Asuinpaikalla on merkitystä: prekaareja töitä on tarjolla eniten suurissa kaupungeissa, joissa myös asumiskustannukset ovat korkeimmat.

2020-luvulla elämme monin tavoin erilaisessa yhteiskunnassa kuin 1990-luvulla. Prekaari työ ja siihen liittyvä työssäkäyvien köyhyys eivät ole ohitse meneviä suhdanteita, vaan talouden ja työn uusia rakenteita. Ilmiön kehittymiseen vaikuttaa kuitenkin merkittävästi myös harjoitettu yhteiskuntapolitiikka, hyvinvointivaltiossa erityisesti työ- ja sosiaaliturvanpolitiikassa valitut suuret linjat.

HYVINVOINTIVALTION PURKAMISTA

Suomen mahdollisuus vaikuttaa globaalin talouspolitiikan tai kansainvälisen politiikan suuntaviivoihin on marginaalinen. Myös EU:n tasolla Suomen kyky vaikuttaa työmarkkinoiden tai työelämän tulevaisuuteen on rajallinen. Niin globaaliin kuin EU:n sisäiseen kilpailuun on taloudessa vastattava, ja siihen on työmarkkinoilla sopeuduttava. Taloudessa ja yhteiskunnassa ei silti vallitse luonnonlakeja, joihin toimijat eivät voisi vaikuttaa. Työssäkäyvien köyhyys ei ole talouden, tuotantovälineiden ja väestön muutoksista seuraava väistämätön kausaalinen seuraus, vaan ilmiö, jonka kehittymistä ohjataan politiikalla.

Euroopan suurissa talouksissa valittiin 2000-luvun alussa talous- ja sosiaalipolitiikassa linja, joka on tuonut työmarkkinoille merkittävästi lisää prekaareja ja matalapalkkaisia töitä. Sosiaali- ja työttömyysturvaa on leikattu kaikissa eurooppalaisissa hyvinvointivaltioissa niin merkittävästi, että hyvinvointivaltiossa on puhuttava vähintäänkin voimakkaasti reformoituna kokonaisuutena [5]. Näitä poliittikkoja on kutsuttu uusliberaaleiksi tai kuripoliitikoiksi (*austerity*), ja niiden konkreettisia sovelluksia ovat olleet esimerkiksi Saksan taloutta ja työmarkkinoita muokanneet Hartz-reformi sekä Tanskan flexicurity-malli.

Reformien ytimessä on ajatus työmarkkinoilla joustavammin työpaikkaa vaihtavan työvoiman tuottamisesta ja työvoiman tarjonnan lisäämisestä. Kyse on myös yritysten kustannusten laskemisesta ja kilpailukyvyn parantamisesta, mikä tarkoittaa työn hinnan laskemista ja työn tehostamista. Hyvinvointivaltiossa työn tarjontaa on lisätty sosiaaliturvan purkamisella, minkä seurauksena työntekijän on otettava vastaan nopeammin työtä, joskus myös palkalla, joka ei riitä elämiseen.

Niin Saksassa, Tanskassa kuin Britanniassa valitut poliitikot ovat kasvattaneet prekaarin työn määrää, nostaneet työllisyysastetta, mutta myös tuottaneet selvästi lisää työssäkäyviä köyhiä [6]. Myös Suomessa on 2010-luvulta lähtien tavoiteltu näiden verrokkimaiden kaltaisia yhteiskuntapoliittisia ratkaisuja.

MITÄ TUTKIMUKSELLA VOI TEHDÄ?

Valtio on poliittinen käsite, josta ei voida tehdä suoria havaintoja. Valtion ja politiikan tutkimuksessa täytyy siksi tutkia niitä vaikutuksia, joita harjoitetulla politiikalla on ihmisten elä-

mässä. Työssäkäyvien köyhien ilmiön voimistuminen ja sen vaikutukset ihmisten arkeen kertoo omalta osaltaan hyvinvointivaltion periaatteen purkautumisesta. Se tekee näkyväksi poliittisen ja ideologisen muutoksen, jonka keskellä elämme.

Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa seurailaan 2000-luvun länsieurooppalaisten valtioiden omaksumia talousajattelun ja yhteiskuntapolitiikan trendejä, mutta mennään paikoin myös paljon pidemmälle. On tärkeää huomata, että hallituksen toteuttamat ja suunnitteilla olevat leikkaukset sosiaaliturvaan, työntekijöiden oikeuksien heikentäminen sekä matalapalkkasektoria kasvattavat toimet osuvat merkittävällä tavalla työssäkäyviin. Toimien voidaan itse asiassa verrokkimaiden kehitystä mukailien päätellä tuottavan miltei varmuudella lisää työssäkäyviä köyhiä.

Tällä hetkellä suurin osa työssäkäyvistä köyhistä tarvitsee palkan lisäksi sosiaaliturvan eri muotoja saadakseen köyhyysrajan yläpuolelle nousevat ansiot [7]. Koska jatkossa sosiaaliturvaa on vaikeampi saada, yhä useampi työssäkäyvä pienituloinen pyrkii hankkimaan toisen tai kolmannen palkkatyön tai ryhtymään yksinyrittäjäksi. Kaikki eivät onnistu tässä, jolloin yhä useampi säästää ruokamenoista, lomista ja harrastuksista, mutta myös lääkkeistä

Hyvinvointivaltiossa työn tarjontaa on lisätty sosiaaliturvan purkamisella.

Köyhyys jätetään mieluiten yhteiskunnan marginaaliin, näkymättömäksi ja äänettömäksi ilmiöksi.

ja perusterveydestä. Työssäkäyvien köyhyys vaikuttaa erityisen negatiivisesti kotitalouksiin, joissa on lapsia, sillä vanhemmat työs-kentelevät usein epätyypillisiin työaikoihin ja jatkuvasti vaihtuvissa työsuhteissa. Epäsään-nöllisen työn, niukan sosiaaliturvan ja perheen yhdistäminen on vaikeaa, ja moni pienituloi-nen jaksaa vain vaivoin työtaakan alla.

Yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen vel-vollisuus on kertoa niistä politiikan vaiku-tuksista, joita poliittinen päätöksenteko ei välttämättä halua ottaa tarkasteluun tai tuoda keskusteluun. Köyhyteen liittyvällä tutki-muksella on erityinen vastuu, sillä köyhyys jä-tetään mieluiten yhteiskunnan marginaaliin, näkymättömäksi ja äänettömäksi ilmiöksi. Jos tutkimusta kuitenkin kuunnellaan, se voi aut-taa päätöksentekijöitä ymmärtämään parem-min valitun politiikan vaikutuksia sekä auttaa käytännön ratkaisujen löytämisessä. Työssä-käyvien pienituloisten kohdalla se voi auttaa vähentämään häpeää tilanteesta, joka ei ole heidän itsensä, vaan yhteiskunnan ja politiik-kojen valintojen tulosta. ▲

[1] Jakonen, Mikko, Säilävaara, Jenny, & Ikonen, Hanna-Mari (2023): ”Eipä tässä käteen jää juu-ri yhtään mitään, kun toisesta päästä leikataan heti”: työssäkäyvien köyhien kokemuksia prekaa-rista työstä ja sosiaaliturvasta 2000-luvun Suo-messa. *Työväentutkimus*, 37, 7–28.

[2] Airio, Ilpo. ”Työssä mutta köyhä: Työn ja toimeentulon sidos kuudessa OECD-maassa 1970–2000.” *Janus* 14, no. 3, 294–311.; Palviain-nen, Heikki. ”Työssäkäyvien köyhyys Suomessa 1990–2010.” *Kansantaloudellinen vuosikirja* 114, no. 4, 495–512.

[3] Suomen virallinen tilasto (SVT): *Työvoima-tutkimus [verkkajulkaisu]*.

[4] Maahanmuuttaneiden asemasta prekaari-na työvoimana, katso Ojala, Satu, Pyöriä, Pasi ja Jakonen, Mikko (2024): *Maahanmuuttajat prekaarina työvoimana*. Renvik, Tuuli-Anna & Säävälä, Minna (toim.): *Kotoutumisen koko-naiskatsaus 2023*. TEM. Helsinki, 41–54.

[5] Julkunen, Raija (2017): *Muuttuvat hyvinvointivaltiot. Eurooppalaiset hyvinvointi-valtiot reformoitavana*. Sophi. Jyväskylä.

[6] Eurostat: *EU statistics on income and living conditions*.; Hick, Rod & Alba Lanau (2017): *In-Work Poverty in the UK*. Cardiff University. Cardiff.

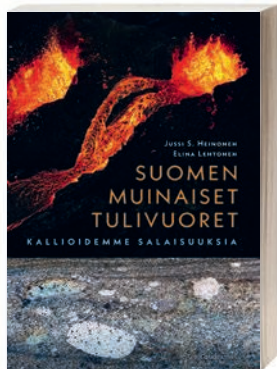
[7] Jakonen, Säilävaara & Ikonen 2023.

MIKKO JAKONEN on yhteiskuntapolitiikan professori Itä-Suomen yliopistossa.

Tuoretta tietoa ja uusia ajatuksia

Tilaa kätevästi verkkokaupastamme | kauppa.gaudeamus.fi

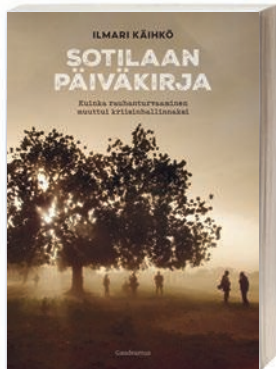
Heinonen & Lehtonen
Suomen muinaiset tulivuoret

Laavavirtoja Kainuun metsissä, tulivuorenpurkausten sylkemiä timantteja Pohjois-Savossa... Ennennäkemätön retki eri puolille Suomea vie ihmettelemään tulivuorenpurkauksia, jääkausia ja muita geologisia tapahtumia.

Rantala, Sarjala, Tunturi, Ijäs & Hakkarainen
Kirjojen kaipuu

Kuljettaa kiehtovien henkilö- ja tarinoiden kautta kirjalliseen elämään Suomen suuriruhtinaskunnassa. Kirjat liikuttivat, valvottivat ja toivat yhteen innokasta lukijoiden joukkoa yliopista kauppiasiin.

Ilmari Käihkö
Sotilaan päiväkirja

Kuvaa nuorten sotilaiden etulinjan todellisuutta Darfurin konfliktiin liittyneessä YK:n rauhanturvaoperaatiossa Tšadissa. Sotilasjoukkonsa kokemusten kautta Käihkö analysoi murroskohtaa, jossa rauhanturvaaminen muuttui kriisinhallinnaksi.

Satu Lidman
Kaikkien oikeus liikkuu

Luotaa suomalaista liikuntakulttuuria 1900-luvulla ja nostaa esille, miten erityisesti sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja vammaisuuteen liittyvät syrjivät asenteet ja puheet vaikuttavat haitallisesti liikunnan harjoittamiseen.

Arthur Schopenhauer
Tahdottoman tietämisen autuus

Schopenhauerin pessimistisen elämäntietämisen ytimessä ovat estetiikka ja taiteenfilosofia. Risto Pitkäsen suomentama teos esittelee uudenlaisen tavoin ymmärtää esteettistä kokemusta ja taidetta.

Hast & Kotilainen (toim.)
Sodan pauloissa

Tarjoaa kriittisiä näkökulmia sotilaalliseen valtaan, sodasta kerrottuihin tarinoin ja sotilasintitutioiden käytäntöihin Suomessa. Mikä on sotilaallisen vallan asema suomalaisessa demokratiassa?

Kosunen, Juvonen, Huilla & Peltola (toim.)
Koulu ja eriarvoisuus

Analysoi, mitä eriytyminen tarkoittaa suomalaiskouppungeissa ja mikä on sen suhde eriarvoisuuteen. Teos selvittää, millaista on arki huono-osaisten alueiden kaupunkikouluissa.

Kalle Puolakka
Johdatus estetiikkaan ja taiteenfilosofiaan

Puretuu siihen, miten taide ja muut esteettiset seikat kytkeytyvät niin tietoon ja ymmärrykseen kuin tunteisiin. Mitä hyötyä taiteesta on?

Miten nimettömiin kanteluihin tulisi suhtautua?

Kantelut opetushenkilöstöstä ovat lisääntyneet. Tyypillisesti kantelut ovat nimettömiä, ja kantelun tekijä jää jatkoselvittelyssäkin vain työnantajan tietoon.

 EEVA YLITALO

Kuinka yleisiä kantelut opetushenkilöstöstä ovat, pääluottamusmies Reima Suomi Turun yliopistosta?

Opiskelijoiden kantelut opetushenkilöstöstä ovat tuttu asia. Opetuksen, varsinkin yliopisto-opetuksen, laatu on vaikeasti määriteltävä käsite. Usein tyytymättömyys nousee seikoista, joiden oikeellisuus tai vääräisy on äärimmäisen subjektiivisesti arvioitavissa. Nykymaailma kuitenkin tukee ja jopa yllyttää konsumerismiin: ”kuluttajan” on valitettava huonoksi koetusta suoritteesta, tuotteesta tai palvelusta. Jokainen meistä on varmasti törmännyt tähän useilla elämän alueilla.

Mitä kantelut vaikuttavat luottamusmiehen näkökulmasta?

Oikeus kanteluihin ja valittamiseen on totta

Oikeus kanteluun ja valittamiseen on perusoikeus.
Ongelmaksi asian tekee nimettömyyden taakse kätkeytyminen.

kai kenen tahansa mielestään vääryyttä kokeen perusoikeus. Ongelmaksi asian tekee nimettömyyden taakse kätkeytyminen. Luontevassa yhteisössä ongelmat käsitellään suoraan asianomaisten välillä, ja vasta jos tämä ei tuota tulosta, edetään korkeammalle tasolle. Missään vaiheessa syytökset eivät saisi olla nimettömiä, tällöinhän niitä ei pysty ymmärtämään, eikä niihin siten voi järkevällä tavalla vastata.

Tyypillisesti työnantaja kieltää kantelun kohteeksi joutuneelta täysin keskustelun asiasta oletettujen kantelijoiden kanssa. Tällainen ei tietenkään johda rakentavaan vuoropuheluun. Erityisen ikäväksi tilanteen tekee se, että työnantaja saattaa lähtökohtaisesti asettua opiskelijan puolelle, ja työntekijöitä vastaan kerätään pitkiäkin ”syntilistoja” pitkältä ajalta, jotka pahimmassa tapauksessa johtavat työnantajan virallisiin varoituksiin ja lopulta jopa irtisanomisiin.

Ymmärrän että heikompa on suojeltava, mutta vastaajankaan oikeusturvaa ei saa loukata. Työnantajan velvollisuus on tarttua ongelmiin heti, kuukausia vanhoihin asioihin ei voi palata. Kaikkien opetuksen laatuun – kuten muuhunkin inhimilliseen kanssakäymiseen – liittyvien ongelmien pitäisi olla asianosaisten kesken avoimia prosesseja, ja toimenpiteiden pitäisi alkaa ruohonjuuritasolla.

Miten työyhteisön konflikteihin tulee suhtautua, työsuuhdepäällikkö Leevi Mentula Professoriliitosta?

Työpaikalla ei pidä hyväksyä häirintää tai muuta epäasiallista käytöstä. Työnantajalla on työturvallisuuslain nojalla velvollisuus puuttua konflikteihin. Jos työssä esiintyy työntekijään kohdistuvaa, hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan käytettävissään olevin keinoin ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi (28§). Konfliktiin puuttumisessa on kuitenkin erotettava sovittelu ja työsuopimuslain mukainen menettely.

Käytännössä epäasialliseen käytökseen puuttumisessa on useimmissa tapauksissa kysymys laajemmasta työyhteisön ongelmien käsittelystä. Konfliktit työyhteisössä ovat aina seurauksia jostakin, joten niitä ei voi ratkaista ilman niiden syyn selvittämistä. Myös silloin, kun konfliktin todellinen syy löytyy organisaation toiminnasta, tilanne saa usein työhönsä motivoituneet työntekijät napit vastakkain.

Kun kysymys on työyhteisön erimielisyydestä, se tulee käsitellä sitä koskevien menettelytapasääntöjen mukaisesti. Ongelmien selvittelystä on keskeistä, että noudatetaan sovittuja toimintamalleja. Yliopistot ovatkin laatineet kiitettävästi menettelyohjeita erilaisten tilanteiden varalta.

Sovittelun ytimessä on rakentavassa hengessä käytävä osapuolten välinen dialogi. Vapaamuotoinen keskustelu tarjoaa tilaisuuden käsitellä konfliktin herättämiä tunteita ja selkiyttää omia ajatuksia. Sovittelussa kuultavat voivat vapaasti kertoa kokemuksistaan.

Työsopimuslain mukaan epäasiallisesta käytöksestä voidaan huomauttaa taikka varoittaa työntekijää ja irtisanomisperusteen ollessa asiallinen ja painava, myös päättää työsuuhde. Työsopimuslain mukaan työnantajan on annettava varoitus työntekijälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun laiminlyönti tai muu menettely on tapahtunut ja se on tullut työnantajan tietoon. Puolustautuminen nimetömiä ja usein vaikeasti yksilöitävissä olevia

Luontevassa yhteisössä ongelmat käsitellään suoraan asianomaisten välillä, ja vasta jos tämä ei tuota tulosta, edetään korkeammalle tasolle.

syytöksiä vastaan ei vastaa yleistä käsitystä oikeudenmukaisesta prosessista. Lain mukaan työnantajan pitää noudattaa tasapuolisuutta työntekijöiden kesken varoitusta annettaessa. Työnantajan varoituskäytännön on oltava johdonmukainen ja tasapuolinen. Menettelyn kohteena olevia henkilöitä tulee aina kohdella yhdenveroisesti. Kuultavien tulee tietää, miksi heitä kuullaan. Rärkeimmissä tapauksissa työnantajan puolelta on jopa esitetty, ettei tarvitse tulla keskustelemaan, jos on vain positiiivista kerrottavaa kantelun kohteesta.

Joissain tapauksissa kuultavat ovat luulleet olevansa sovittelussa. Mikäli olisi ymmärretty, että kysymys onkin työsuopimuslain mukaisen toimien perusteeksi tarkoitettujen syiden etsimisestä, olisi kuulemisen tulos aivan toinen. Pahimmillaan vapaamuotoinen keskustelu on kirjattu sellaisenaan pöytäkirjaan, joka esitetään myöhemmin työnantajan näyttönä tapahtuneesta. Tavassa kuulla asianosaisia on huomioitava asianmukaisesti oikeusturva eikä kahta erilaista, eri lopputulokseen tähtäävää prosessia tule sotkea asiattomasti.

Miten pitäisi toimia, jos joutuu nimettömän kantelun kohteeksi?

Voit keskustella kokemuksistasi työsuojeluvaltuutetun tai ammattiliittosi luottamusmiehen kanssa. Tarvittaessa voit ottaa yhteyttä myös työterveyshuoltoon. Kaikkiin työnantajan kuulemistilaisuuksiin on aina oikeus ottaa mukaan avustaja, älä epäröi käyttää tätä oikeuttasi. ▲

Lue lisää Acatiimi.fi

Millainen on tutkijoiden ja politiikan suhde?

TERHI HAUTAMÄKI

ISTOCK

Poliittiset päätökset syntyvät usein kiireessä, tutkimus vie aikaa.

Tutkas on edistänyt kansanedustajien ja tutkijoiden vuoropuhelua vuodesta 1970. Seuran jäsenenä on lähes 800 tutkijaa ja kansanedustajat. Miten toimitte käytännössä, Tutkaksen puheenjohtaja Veronika Honkasalo?

Järjestämme eduskunnassa seminaareja sekä teemme vierailuja yliopistoihin ja myös ulkomaille. Tutkaksella on ollut myös esimerkiksi kummitoimintaa, jossa jokainen kansanedustaja on saanut tutkijakummin. Se, että tutkijat ja kansanedustajat ovat vuorovaikutuksessa, on todella tärkeää. Tutkijoilla on suora kanava tuoda tietoa tutkimuksen teosta. Usein tiede ja tutkimus vilisee kansanedustajien silmissä määrärahoina ja investointeina, mutta tutkijat voivat avata, mitä se on konkreettisesti.

Millainen on tutkijoiden ja politiikan suhde?

Tutkijataustaisena, pitkän akateemisen taustan omaavana poliitikkona koen huolestuttavaksi sen, kuinka tieteen merkitystä avoimesti kyseenalaistetaan. Tutkijat joutuvat vihapuheen kohteeksi, ja esimerkiksi Suomen Akatemian rahoituspäätöksiä kyseenalaistetaan.

Olin sivistysvaliokunnassa viime kauden ja olen myös tällä kaudella. On aika vähän kansanedustajia, jotka ovat perehtyneet tutkimuksen ja tieteen maailmaan. Sivistysvaliokunnan kenttä on laaja: varhaiskasvatus, peruskoulu, toinen aste ja korkeakoulut, tiede, tutkimus, kulttuuri ja liikunta. Tiede ja tutkimus jäävät valitettavan vähälle huomiolle. Tutkijataustalla osaa vaatia resursseja ja tietää, mikä sillä kentällä on haastavaa. Muille ei välttämättä avaudu esimerkiksi se, miksi korkeakoulujen rahoitusmalli on ongelmallinen.

Politiikan aikajänne on usein lyhyt ja tutkimuksen pitkä. Miten nämä voi sovittaa yhteen?

Toivoisin, että kaikki päätöksenteko pohjautuisi tutkitulle tiedolle. Päätöksenteko on todella hektistä. Viime syksynä keskusteltiin paljon siitä, että vaikutusarvioita ei esimerkiksi sosiaaliturvaleikkausten kohdalla ehditty tehdä kunnolla. Toisinaan on siis tilanteita, joissa päätöksentekijät tekevät valtavia päätöksiä ilman tietoa, mitkä ovat seuraukset ihmisille.

Yhteiskuntatieteilijänä askarruttaa se, että mitä monimutkaisempi ilmiö, sitä varmempia vastauksia annetaan: esimerkkinä nuorisorikollisuus. Tarvittaisiin tutkimukseen pohjautuvaa, rauhallista keskustelua, jossa asian tuntijat pääsevät ääneen. Mistä puhutaan, kun puhutaan nuorisorikollisuudesta? Mitä käsitteitä käytetään? Myös Pisa-tulosten lasku on aihe, johon kaivattaisiin monipuolista tutkimustietoa lasten ja nuorten arjesta.

Päätöksentekijällä pitäisi olla malttia ottaa selvää ja ajatella. Tähän valitettavasti on hyvin vähän aikaa, mikä on iso haaste. Käsittelemme eduskunnassa valtavia kokonaisuuksia. On tilanteita, jolloin aiheesta ei ole spesifiä tutkimustietoa. Tutkijan valmiuteen kuitenkin kuuluu se, että osaa tehdä tulkintaa myös asioista, joista ei ole eksaktia tietoa.

Mitä Tutkaksen puheenjohtajana toivoisit tieteentekijöiltä?

Toivon, että tutkijat olisivat rohkeammin yhteydessä kansanedustajiin, kun päätöksenteossa on aihe, joka liittyy omaan tutkimukseen. Sillä on todella iso merkitys, miten tutkijat popularisoivat tutkimustietoa. Eduskunnalta toivon, että tutkijoita kuultaisiin enemmän. ▲

Maailmalta

10 000

Over 10 000 research papers have been retracted in 2023.

LARGE JUMP from 2022 (with around 4 000 retractions) is largely explained by retractions by Hindawi's journals, that have retracted over 8 000 papers. Over the past 20 years, the global retraction rate has risen from under 0.05% to over 0.20%. Among countries with large research output, Saudi Arabia, Pakistan, Russia and China have the highest retraction rate's.

SOURCE: NATURE 624, 479–481 (DOI: 10.1038/D41586-023-03974-8)

Norway's research minister resigns amid plagiarism investigation

SANDRA BORCH, Norway's minister of research and higher education, resigned in January after their master's thesis became suspected of plagiarism. More than a fifth of their MA thesis for a law degree was allegedly found to be taken from two other theses. Additionally, minister of health and care services **Ingvild Kjerkol** is also under plagiarism investigation regarding their master's thesis.

SOURCE: UNIVERSITY WORLD NEWS

ISTOCK

Trust in science high across 67 countries

NATURE REPORTS a research preprint, under peer review, that studied trust in science across 67 countries, including Finland. The research, including over 70 000 respondents, found that trust in scientists is moderately high, averaging globally to 3.62 in a 1–5 scale. Finland's score, 3.68, coincides with the global average, thus being lower than scores in Sweden and Denmark but higher than Norway's score. While no country exhibited low trust in scientists, considerable variations in trust per country and world region existed.

Trust in scientists was associated with individuals' political orientations in some countries, but in 41 countries, including Finland, no such association was found. Right-wing political orientation was negatively associated with trust in scientist in several European and North American countries. An explanation may be that in some countries right-leaning parties have promoted distrust against scientists among their supporters, but in others they have not, suggesting that attitudes of the political leadership rather than peoples' orientations may better explain the association.

People with high trust in scientists also favoured scientists' engagement in policymaking. Especially young people with higher education and higher income approved of it.

SOURCE: NATURE (DOI: 10.1038/D41586-024-00420-1) & OSF PREPRINTS (DOI: 10.31219/OSF.IO/6AY7S)

Consequences of massification of doctoral education

NEW ISSUE OF Innovations in Education and Teaching International journal focuses on the recent developments in doctoral education in 14 countries, including Australia, Chile, China, France, Germany, India, Iran, Korea, Russia, South Africa, Spain, Turkey, United Kingdom and United States. Common features to all these countries over the last 20 years have been massification of doctoral education, diversification of the doctoral candidate population, and structuration, organisation, and diversification of the aims and delivery modes of doctoral education.

The number of doctoral degrees awarded has risen in almost all these countries, and the increase has often been substantial. Doctors are increasingly employed outside the academia. This requires integration of more generic skills into doctoral education to cater for the graduates' needs in non-academic labour markets. **Karri Holley** emphasises the increasing importance of career guidance services. To respond to the needs of diversifying doctoral candidate population, various part-time and distance education solutions have been developed.

Massification of doctoral education raises concerns about the quality of education. Countries have implemented various quality assurance methods, such as external evaluations, accreditations and indicator-based controls. Especially the quality of dissertations has troubled some countries. For example China and India have started to require peer-reviewed publications as part of doctoral degree. In India massification has also led to offering remedial courses for some doctoral candidates, accepting languages other than English as the language of the dissertation and loosening the competence requirements for the supervisors.

ISTOCK

Especially the quality of dissertations has troubled some countries. For example China and India have started to require peer-reviewed publications as part of doctoral degree. In India massification has also led to offering remedial courses for some doctoral candidates, accepting languages other than English as the language of the dissertation and loosening the competence requirements for the supervisors.

SOURCE: INNOVATIONS IN EDUCATION AND TEACHING INTERNATIONAL 60(5)

ISTOCK

Hijacked journals prey researchers

EDITORS S.D. MÜLLER and **J.I. Sæbø** report how their journal, Scandinavian Journal of Information Systems (SJIS), was hijacked in 2023. Journal hijacking refers to an 'attempted brand takeover of a journal by a third party'. In the case of SJIS, hijacking meant that imposters had put up a website masquerading as SJIS, including their entire article archives, and imposters managed to steer researchers to that website instead of the real SJIS. The fake website charged publication fees from unsuspecting researchers much like ordinary predatory publishers. Müller and Sæbø write to raise awareness and warn researchers about journal hijackers, as falling into their scam has similar consequences than publishing in predatory journals.

SOURCE: INFORMATION SYSTEMS JOURNAL 34(2) (DOI: 10.1111/ISJ.12481)

Saamelaisilla on perusoikeus kielensä ja kulttuurinsa ylläpitämiseen

Alkuperäiskansojen tutkiminen on tärkeää, jotta historia ei toistaisi itseään, sanoo Giellagas-instituutin johtaja Sigga-Marja Magga.

MINNA HIIDENSAARI

JUUSO HAARALA

”**M**onille tulee yllätyksenä, että saamelaisilla on ihan oma kulttuurinsa ja yhteiskunnallinen järjestelmänsä”, sanoo Giellagas-instituutin johtaja ja Oulun yliopiston saamelaisen käsityön eli duodjin dosentti **Sigga-Marja Magga**.

”Valtaväestöltä puuttuu perustieto. Keskustelusta tulee vaikeaa, jos mielikuvat ovat vanhentuneita tai vääristyneitä.”

Oulun yliopiston humanistisen tiedekunnan erillisenä yksikkönä vuodesta 2004 toiminut Giellagas-instituutti keskittyy yhtenä tehtävänäan paikkaamaan tuota tiedon puutetta.

Instituutilla on opetus- ja kulttuuriministeriön osoittama valtakunnallinen vastuu järjestää ja edistää saamen kielen ja saamelaisen kulttuurin ylläpitämistä, opetusta, koulutusta ja tutkimusta Suomessa. Instituutin tärkein tehtävä on palvella saamelaista yhteisöä.

”Saamelaisilla on alkuperäiskansana perustuslaissa suojattu oikeus kielensä ja kulttuurinsa ylläpitämiseen ja säilyttämiseen.”

Moni Giellagas-instituutissa opiskelleista on sijoittunut saamelaiseen yhteiskuntaan sen rakentajana, esimerkiksi media-alalle, opetuslalle ja saamelaiskäräjille. Alkuperäiskansojen oikeuksia maahansa, kieleensä ja kult-

Sigga-Marja Magga, *filosofian tohtori*

Työ: Oulun yliopiston Giellagas-instituutin johtaja, saamelaisen kulttuurin yliopistonlehtori ja duodjin eli saamelaisen käsityön dosentti.

Harrastukset: Käsityöt, erityisesti saamenpukujen eli gáktien ompelu, jooga, retkeily.

Mistä tunnetaan työyhteisössä?

”Minulta saa aina vastauksen duodjia koskeviin kysymyksiin ja ohjeita käytännön ongelmiin, kuten vaikkapa siihen, miten saamenpuku puetaan hyvin (tai huonosti) päälle.”

Mistä ei tunneta? ”Tykkään kuunnella alkuperäistä punkmusiikkia.”

tuuriinsa on monissa maissa systemaattisesti poljettu. Niin myös Suomessa.

”Tietoa saamelaisista on myös käytetty väärin, esimerkiksi poliittisten etujen ajamiseen. Onkin syytä suhtautua kriittisesti siihen, millaisia versioita historiankirjoitus on tuottanut, kenen hallinnassa tiedon muodostaminen on ja millaisin motiivein tietoa hyödynnetään.”

Alkuperäiskansojen historia on samalla osa valtaväestön historiaa.

”Valtaväestöllä on oikeus tietää oman maansa historiasta, kuten sotien tapahtumista ja eri aikoina tapahtuneista rajajärjestelyistä.”

”Tiedetäänkö yleisesti, mitä kaikkea Suomen käsivarren irrottamiseen liittyi toisessa maailmansodassa ja mitä tapahtumista esimerkiksi kolttasaamelaisille seurasi? Se saattaa historiankirjoituksessa vaikuttaa yksinkertaisemmalta kuin mitä todellisuudessa oli.”

”Tutkijan on osattava tarkastella, mikä hänen asemansa tutkimuksessa on, millaisesta kentästä on kyse ja mitä tutkimuksesta seuraa.”

Tutkimus on tärkeää, jotta niin saamelaiset itse kuin valtaväestö saavat uutta tietoa ja aiempaa laajempia näkökulmia. Ennen kaikkea alkuperäiskansojen tutkimus on keskeistä, jotta historia ei toistaisi itseään.

KYSYMYKSIÄ JA KUUNTELEMISTA

Myös tutkimusnäkökulmat ansaitsevat kriittisen katseen. Saamelaisten oikeuksissa on kyse myös oikeudesta omaan tietoon.

”Tutkijoiden on ymmärrettävä valtapositionsa. Jo kandidaiheessa opetamme opiskelijoille tutkijan vastuuta. Tutkijan on osattava tarkastella, mikä hänen asemansa tutkimuksessa on, millaisesta kentästä on kyse ja mitä tutkimuksesta seuraa.”

Tutkimusrasitus on valtava, etenkin silloin, kun tutkijan pohjatytöt ovat vaillinaiset. Toisinaan saamelaiset saattavat joutua opettamaan tutkijoita saamelaisesta kulttuurista.

”Akateemisuus ei takaa sitä, että ymmärrettäisiin sensitiivisyyden merkitys, kun tutkitaan saamelaisia. Esimerkiksi ulkomaisissa yliopistoissa ei välttämättä nähdä valtaväestön ja alkuperäiskansaan kuuluvien väestöryhmien välistä epätasa-arvoista valtasuhdetta. Usein esimerkiksi saamelaisten henkisyiteen liittyviä asioita ei osata tarkastella sensitiivisestä näkökulmasta, ja juuri ne asiat kiinnostavat maailmalla.”

Miten Magga evästäisi lähestymisessä?

”Sanoisin, että älä oleta. Mieluummin kysy,

mitä mieltä olemme tai millainen tutkimus olisi kannaltamme oleellista. Toivon, että annetaisiin ääni ja tila sanoa omalla tavalla, miten koemme asiat.”

Työryhmä, johon kuuluu saamen- ja alkuperäiskansatutkimuksen professoreita Helsingin, Lapin ja Oulun yliopistoista sekä asiantuntijoita keskeisistä saamelaisorganisaatioista, on pian saamassa valmiiksi saamelaisia koskevan tutkimuksen eettiset ohjeet.

”Ohjeistuksen keskeinen lähtökohta on se, että tutkimusta ei enää tehtäisi ilman yhteyttä saamelaiseen todellisuuteen. Mikäli saamelaisiin itseensä ei olla yhteydessä ennen tutkimuksen aloittamista tai jos taustaan ei perehdytä kunnolla, on suuri riski, että tehdään johtopäätöksiä, jotka eivät edesauta tutkimusta tai tekevät jopa vahinkoa saamelaisille. On tarkasteltava, millaisia kysymyksiä kysytään, millaista aineistoa käytetään ja millaisia teorioita sovelletaan.”

Magga muistuttaa saamelaisten mukaan ottamisen tutkimukseen olevan merkittävää myös sen vuoksi, että heillä on valtavasti muun muassa luontoon liittyvää ikivanhaa tietoa, jota voitaisiin hyödyntää esimerkiksi ilmastonmuutosta ja maankäyttöä koskevien teknologioiden kehittämisessä.

”Norjalaisessa tutkimuksessa todettiin, että saamelaisten tietous lumesta on yhtä pätevää kuin tieteellisesti hankittu tieto.”

TIEDOLLE ON VALTAVA TARVE

Tutkimukselle ja kouluttamiselle on kysyntää myös eri ammattialojen arjessa.

”Tiedolle on hirmuinen tarve. Opiskelijat haluavat oppia ja toimia eettisesti.”

Tällä hetkellä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille räätälöidyssä, opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa hankkeessa opetetaan kohtaamisissa tarvittavaa kieltä ja saamelaisen kulttuurin erityisyyttä. Sukulaisuussuhteet ovat merkittävä tekijä, samoin asuinpaikka ja elinkeino.

”Se, miten vaikkapa sosiaalialan osaajat ymmärtävät perheiden toimintaa ja kulttuu-

”Tutkimus on tärkeää, jotta niin saamelaiset itse kuin valtaväestö saavat uutta tietoa ja aiempaa laajempia näkökulmia.”

ria, on tärkeää. Miten vanhoja ihmisiä puhutellaan, miten sukulaisuussuhteet ovat esillä vanhuksen puheessa, miten lapsiin suhtaudutaan? Suomen kieli saattaa kadota muistisairaalta, jolloin hänet pitää pystyä kohtaamaan äidinkielellään.”

Giellagas-instituutti on kouluttanut saamen kielten aineenopettajia ja ollut mukana järjestämässä saamenkielten ja saamelaisen kulttuurin erityistarpeet huomioivan lastentarhanopettajakoulutuksen. Tarvitaan myös käytännön tietoa siitä, miten saamelaisten kielioikeudet toteutuvat. Suomessa puhutaan kolme saamen kieltä: pohjois-, inarin- ja kolansaamea. Kieli on kulttuurin säilyttämisen ja siirtämisen kannalta ratkaisevassa roolissa.

KULTTUURI KULKEE KIELEN MUKANA

”Saamelainen kulttuuri on siirtynyt ja säilynyt pitkälti suullisena perimätietona.”

Esimerkiksi tärkeät sukulaisuusyhteyksiä ilmaisevat termit on ollut tapana opettaa lapsille pienestä pitäen.

”Termejä on jäänyt pois, mutta nyt niitä on otettu uudestaan käyttöön.”

Giellagas-instituutilla on mittava äänitearkisto, johon kuuluu muun muassa 1970-luvun saamen radion historia. Vanhimmat materiaalit ovat yli satavuotiaita.

”Se on kielen tutkimuksessa täydellinen aarre. Autenttiset äänitteet tuovat saamelaisen maailman lähelle.”

Jotta äänitteet olisivat mahdollisimman kattavasti ja helposti käytettävissä, tarvitaan uusia käyttötapoja ja työkaluja.

”Olemme kehittäneet aineiston hyödyntämisessä auttavaa teknologiaa muun muassa Helsingin yliopiston ja Norjan arktisen yliopiston kanssa.”

Akateeminen näkökulma on tärkeä yhteiskunnan kehityskulkujen hahmottamisessa. Esimerkiksi konfliktit saattavat toistua hyvin saman tyyppisinä kuin aiemmin.

”Ilmastonmuutos ja luonnon tuhoutuminen ovat aitoja uhkia saamelaiselle elämäntavalle. Luontosuhde ja maakäsitys ovat tärkeitä saamelaisessa kulttuurissa. Jo suunnitelmat esimerkiksi metsähakkuista ja kaivostoiminnasta tuottavat ahdistusta.”

Tämän hetken ilmiöissä Maggan huomio kiinnittyy myös saamelaisen yhteiskunnan pirstaloitumiseen.

”Sukuyhteyden katkeamiseen ja kielen menettämiseen liittyy paljon kipuilua. Toisaalta kielen voi saada takaisin. Vanhempien pitäisi puhua lapsilleen saamea. Myös yhteiskunnan olisi tultava vastaan esimerkiksi päivähoidossa ja kouluissa.”

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa saamen kielten etäopetushankkeessa opiskelee tällä hetkellä 160 lasta ja nuorta, jotka asuvat saamelaisalueen ulkopuolella.

Oulussa yhteisöä ja kieltä rakentaa Giellagas-instituutin lisäksi saamelaisyhdistys Oulu Sámit ry, jonka saamelaiset äidit perustivat vuonna 2001 lapsilleen ajatuksenaan saada perheet tutustumaan toisiinsa. Saamelaiset ovat mukana myös Oulun vuoden 2026 kulttuuripääkaupunkihankkeessa.

Vaikka valtaväestön perustietämys on kehoa ja saamelaisuuden tieteellisissä lähestymistavoissa on haasteita, saamelaistutkimuksessa voi havaita myös edistymistä.

”Lapin ja Oulun yliopistoissa tehtävä saamentutkimus on vahvistunut, ja muut tieteenalat ovat saamelaistutkimuksen esimerkin kautta kiinnostuneet soveltamaan kulttuurisensitiivistä viitekehystä.”

Saamelaisia kieliä ja kulttuuria tutkitaan paljon myös Ruotsissa ja Norjassa, ja suomalaisilla tutkijoilla on yhteisiä hankkeita naapureiden kanssa. Hiljattain ilmestynyt *The Sámi World* -artikkelikokoelma, jonka toimituskunnassa Magga oli, koostuu artikkeleista Suomesta, Ruotsista ja Norjasta.

Magga toivoisi näkevänsä saamelaisten kansallisen itsetunnon kohoavan.

”Että luottaisimme siihen, mitä olemme, mitä osaamme ja mitä tiedämme historiasta.”

KAHTEN MAAILMAAN KASVANUT

Vuoden 2024 alusta Giellagas-instituutin johtajana aloittanut Magga kuvailee alkuvuotensa olleen vauhdikas uuteen tehtävään liittyvien toimien merkeissä. Instituutti on tuttu jo ennestään, sillä Magga on opettanut, väitellyt ja tutkinut siellä jo aiemmin. Opetustyöt kuuluvat myös nykyiseen toimeen.

Saamelaisen kulttuurin opinnot ovat Oulussa erittäin suosittu sivuaine. Kursseilla on ollut muun muassa opiskelijoita kulttuuriantropologiasta, arkeologiasta ja historiasta.

Magga on syntyjään Ivalosta. Hän kasvoi kouluikänsä saakka saamelaisten keskellä, Kutturin kylässä, porosaamelaisessa perheessä 80 kilometriä Ivalon keskustasta etelään. Maggan vanhemmat olivat kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti aktiivisia ja siksi yhteisössään ja paikkakunnalla tunnettuja.

Magga sanoo saamelaiskulttuurin olleen Suomessa 1970-luvulla näkymätöntä.

”Olen vahvasti kasvanut siihen, että on kaksi toisistaan poikkeavaa maailmaa, suomalaisen ja saamelainen.”

Kiinnostus omaa kulttuuria kohtaan ja paikka yhteisössä eivät vahvistu, jos vanhempien tarvitsee piilottaa tai hävetä sukutaustaansa, tai energia kuluu lähinnä selviytymiseen.

”Suku on suojannut minua.”

Hänen oma akateeminen perehtymisensä kohdistuu saamelaisen käsityön, duodjin, poliittisten ja yhteiskunnallisten ulottuvuuksien tutkimiseen.

”Alun perin olen kutoja, kankuri.”

Magga asui Turussa kymmenen vuotta ja opiskeli tekstiilialan artemiksi. Voimistu-

POHJOINEN
–
INHIMILLINEN
–
ÄLYKÄS

Tiedettä ja rentoa
yhdessäoloa –
tuo tapahtumasi
Ouluun!

Nähdään
Oulussa!

Oulu2026
Euroopan kulttuuri-
pääkaupunki

va kiinnostus omaan saamelaiseen kulttuuriin ja sen historiaan toi hänet opiskelemaan alaa Ouluun.

”En vielä tiennyt, että olin rakentamassa itselleni ammattia.”

Magga väitteli vuonna 2018 duodjista yhtenäisyyden rakentajana. Esimerkiksi saamen pukuun liittyy sen historiassa jännitteitä perinteisyyden ja kaupallisuuden välillä.

”Saamen puku toimii viestinviejänä myös nyky-yhteiskunnassa. Vähän aikaa sitten Norjassa nuoret osoittivat mieltään yllään puvut, jotka he olivat kääntäneet nurinpäin protestin merkiksi.”

Sukulaisuussuhteet näkyvät myös saamelaisten nimikulttuurissa. Magga käyttää esiintymisten yhteydessä ja sähköpostin allekirjoituksena saamelaisnimeään **Guh-tur Niillas Juhána Sigga-Marja**. Nimi kertoo, että hänen nimensä on Sigga-Marja, hän on Juhaniin tytär, Juhani taas Niilan poika, ja Niila on kotoisin Kutturasta. Saamelaisnimi kertoo henkilön taustasta. Nimeämiskäytäntöjä on muitakin.

Hiljattain Magga löysi äänitearkistosta isoäitinsä haastattelun. Sen kautta avautui kiinnostavia ikkunoita.

”Hän puhui 1800-luvulla tapahtuneista rajasuluista. Hän sanoi muun muassa, että ’minun äitini oli 13, kun raja meni kiinni.”

Suomen rajojen muotoutumiset eli valtioiden väliset rajasulut vaikeuttivat porosaamelaisten elämää monella tavalla, ja tarkoittivat yleensä saamelaisten enemmän tai vähemmän vapaaehtoista muuttoliikettä.

Magga naurahtaa saamelaisen kulttuurin professori **Veli-Pekka Lehtolan** todenneen väitöstilaisuudessa, että Maggan väitöskirja syntyi hitaanlaisesti, mutta että tahdille oli syynsä, koska ”piti sitä saamelaista yhteiskuntaakin rakentaa”.

”Olen ollut hyvin aktiivinen saamelaisyhteisössä. Toimiminen on minulle hyvin luontevaa. Tunnen ihmiset, historian, yhteiskunnan. Tämä on minun elämäntyöni.” ▲

MARIA KELO

*Director of Institutional Development,
European University Association*

IN ENGLISH
PÅ SVENSKA
acatiimi.fi

Benefits of the European Universities Initiative to higher education cooperation

The European Union's competences in higher education are limited to support, coordinate and supplement actions of the Member States, without any legislative power. However, through financial support – such as the Erasmus programme – the EU's impact on policy and practice in internationalisation of higher education can be very powerful.

One of the most recent large-scale and high-visibility initiatives of the European Commission is the European Universities Initiative, which includes substantial funding for European University Alliances. By mid-2024, the initiative will involve over 500 institutions in 60 alliances. The objective is to experiment a more intense, deep and structured cooperation model, going well beyond the traditional forms of bi- or multi-lateral mobility agreements and short-term projects. Since 2017, the European Alliances have become a highly visible and prestigious form of cooperation, and as such, is also warmly welcomed by the European University Association.

However, while enthusiasm for these alliances is well justified and appreciated, we must make sure that the initiative is of benefit also to those institutions which are not involved in an alliance. Thankfully, the initiative has high potential to do exactly that: the intense cooperation in the alliances has brought back to the surface problems that institutions engaged in international cooperation have had for years.

Joint programmes have been around for quite a few years now, but constantly face several regulatory and bureaucratic obstacles. The high political visibility of the alliances provides much needed leverage to make those reforms finally a reality. The renewed attention and pressure to ensure smooth international cooperation in higher education provoked by the alliances, once implemented, will thus benefit all institutions

European Universities Initiative innovates co-operation.

wishing to engage in the development of such programmes. Recognition of mobility periods, flexibility in credit requirements, regulations on staff recruitment and mobility are equally important if we are to create a true European Higher Education Area. ▲

Tenure track -tuki kannattaa

Jyväskylän yliopistossa panostetaan professorin urapolulla oleviin: on mentorointia, verkostoitumista, starttipaketteja ja HR-partnereita.

 KYÖSTI NIEMELÄ

 ISTOCK

Kun **Tuomas Grahn** aloitti työt fysiikan apulaisprofessorina Jyväskylän yliopistossa, hän sai saman tien itselleen mentorin. Mentorikeskusteluja on käyty säännöllisesti.

”Se toimii hyvin epämuodollisesti ja vapaa-muotoisesti. Voin mennä hänen luokseen milloin tahansa keskustelemaan”, Grahn kertoo.

Mentorikeskustelujen lisäksi Grahn puhuu lähiesimiehensä kanssa kaksi kertaa vuodessa, aiheena akateemiset tavoitteet ja niiden täyttyminen.

Grahn sai syksyllä 2020 tenure track -paikan, jonka kesto on viisi vuotta. Hänestä tehdään kansainvälinen arviointi, joka voi suositella nimitystä professorin tehtävään.

Jyväskylän yliopistossa työskentelee noin 90 tenure track -polulla olevaa. Heille on tarjolla paitsi mentorin ja lähiesimiehen tukea,

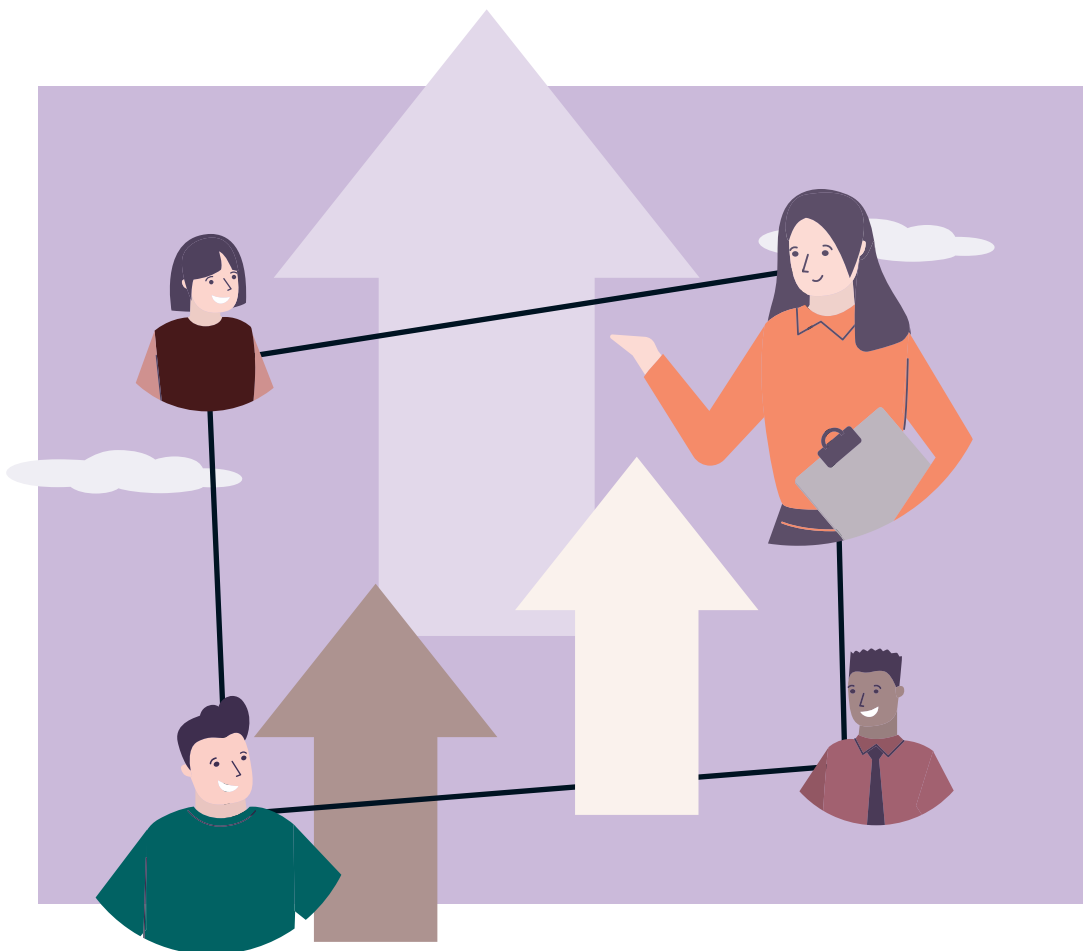
myös vertaistukea. Sitä ovat tuoneet erityisesti yliopiston järjestämät tilaisuudet.

”Tenure track -verkoston tapaamisissa keskustellaan muun muassa arvioinnista ja muista työsuhteasioista. On arvokasta päästä tapaamaan muiden alojen ihmisiä ja kuuntelemaan sellaisten ihmisten tarinoita, jotka ovat juuri käyneet arviointiprosessin läpi ja vakinaistettu professoreiksi”, Grahn kertoo.

PROFESSORILIITON PAIKALLIS-OSASTO PUUTTUI PELIIN

Professoriliiton Jyväskylän paikallisosasto osallistui aktiivisesti tenure track -urapolulla olevien aseman parantamiseen yliopistossa. Prosessista kertoo professori **Mika Lähteenmäki**, osaston entinen puheenjohtaja, joka nykyään työskentelee humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan dekaanina.

”Muutama vuosi sitten Jyväskylän yliopistossa huomattiin, että tenure track -käytännöt ovat erilaisia eri tiedekunnissa. Näin ei tietenkään voi olla. Professoriliiton Jyväskylän paikallisosasto aktivoitui asiassa”, Lähteenmäki kertoo.

Osasto kutsui kokoukseensa **Taru Kujanpään**, juuri aloittaneen kehittämispäällikön, jonka vastuulla tenure track -asiat ovat.

”Esittelimme itsellemme tärkeitä asioita ja kehittämissideoita, joilla saataisiin parannettua tenurelaisten asemaa”, Lähteenmäki kertoo.

Yksi tärkeimmistä kehityskohteista oli käytäntöjen yhtenäistäminen eri tiedekunnissa.

Toinen oli järjestää koko yliopistonlaajuinen tenure trackilaisten tapaaminen.

”Se oli suuri menestys. Kun tenurelaiset tapasivat, he pystyivät vähän benchmarkkaamaan omaa asemaansa. Ja kun huhuja pyörii aina, toisten tapaaminen auttoi ampumaan niitä alas.”

Jyväskylän yliopisto on sittemmin alkanut järjestää tenure-tapaamisia säännöllisesti. Yhden aiheeksi tuli, nimenomaan tenurelaisten toivomuksesta, tutkijoiden vastuullinen arviointi.

Samalla Professoriliiton paikallisosaston johtokuntaan tuli apulaisprofessori.

”Todettiin, että meidän pitää saada tenure trackilainen johtokunnan jäseneksi, jotta ymmärtäisimme paremmin heidän asemaansa.”

”Todettiin, että meidän pitää saada tenure trackilainen johtokunnan jäseneksi, jotta ymmärtäisimme paremmin heidän asemaansa.”

Lähteenmäki muistuttaa, että tenure trackilaisiin panostaminen on hyödyksi yliopistolle.

”Kun palkalla ei voi kilpailla, niin työnantajamaineella ja työyhteisön imagolla voi. Ne auttavat yliopistoa saamaan huippu-tekijöitä.”

TYÖNJAKO SELVÄKSI, TIEDOTUKSEEN TARPEEKSI TOISTOA

Kehittämispäällikkö Taru Kujanpää Jyväskylän yliopiston HR-palveluista aloitti työskentelyn tenure track -asioiden parissa vuonna 2021. Aluksi hän keskusteli tenure track -malleja tutkineiden tutkijoiden kanssa ja tapasi paikallisia Professoriliiton aktiiveja. Nyt hän näkee, mikä kehitystyössä oli olennaista.

”Tärkein työ kehittämisessä oli roolittaminen, eli mitä tehdään yliopiston tasolla, mitä tiedekuntien tasolla ja mitä tekee vastuussa oleva lähijohtaja.”

Näin roolitus toimii Jyväskylän yliopistossa: Koko yliopiston tasoinen tenure track -toimikunta seuraa kansallisia ja kansainvälisiä tenure-linjauksia. Tiedekunnilla on omat toimikuntansa, jotka seuraavat henkilö henkilöltä tenure trackilaisten etenemistä. Lähijohtaja käy yksikkötasolla muodollisen seurantakeskustelun tenure trackilaisen kanssa kaksi kertaa vuodessa. Seurantakeskustelulle on olemassa valmis malli.

”Jokaisella yksiköllä on myös oma HR-partnerinsa, joka varmistaa, että tenurelainen saa kaiken tarvittavan tuen”, Kujanpää kertoo.

HR:n edustajaan voi olla yhteydessä esimerkiksi silloin, kun ilmenee haasteita.

Lisäksi tenure trackilaisilla on mahdollisuus saada mentori, joka voi olla myös yliopiston ulkopuolelta. HR on luonut mentorointia varten infopakettin. Mentorointi käynnistyi 20 hengen pilottiryhmällä tenure track -urapolulla olevia, ja sen on tarkoitus kasvaa koko yliopiston laajuiseksi.

Myös rahalla autetaan. Jyväskylän yliopiston rehtori on myöntänyt monelle tenure trackilaiselle 30 000 euron starttirahoituksen, jonka voi käyttää laitteisiin tai henkilöstöpalveluihin. Vuodesta 2021 lähtien rahoitusta on myönnetty 62 henkilölle.

Kujanpää on myös huomannut viestinnän tärkeiden silloin, kun kyseessä ovat uudet asiat.

”On tärkeä viestiä selkeästi tenure trackilaisille, toistaa viestiä ja käydä sitä läpi. Joskus ihmiset muistelevat vanhoja käytäntöjä. Kun tenure trackilaiset tietävät, mihin ovat lähdössä, päästään hyvin liikkeelle.”

Apulaisprofessori Tuomas Grahn kertoo olevansa tyytyväinen siihen, että lähti aikomaan tenure track -polulle.

”Olen kokenut tämän sekä haastavaksi että palkitsevaksi. Vaikka seuranta ja arviointi aiheuttavat stressiä, toisaalta viiden vuoden pätkä toi rauhan tehdä työtä ilman, että tarvitsee koko ajan miettiä, mistä ensi vuonna saadaan rahoitusta.” ▲

Työsuhteessa, apurahalla vai omalla kustannuksella?

Euroopan yliopistojen tohtorikoulutuksen rahoitus ja työsuhteet vaihtelevat maakohtaisesti, kertoo irlantilaisen tutkijajärjestön raportti.

Tohtorintutkintoa suorittavan asema Euroopan maissa

● **TYÖNTEKIJÄ.** Väitöskirjatutkija maksaa veroa ja sosiaaliturvamaksuja. Hän on oikeutettu esimerkiksi sosiaaliturvaan, terveydenhuoltoon, eläkejärjestelmiin, lomiin, palkkaan, bonuksiin, ammattiliittojen edustukseen sekä osallistumiseen alakohtaisiin työehtosopimuksiin.

● **OPISKELIJA.** Mahdollisesti opetustehtävä rahoituksen (stipendi, apuraha tmv.) ehtona.

● **TYÖNTEKIJÄ-OPISKELIJA.** (sekoitettu tai hybridi)
Väitöskirjatutkijat ovat esimerkiksi osa-aikaisia työntekijöitä korkeakoulussa, tutkimusprojektissa tai yksityisessä yrityksessä.

Tohtorintutkintoa tekevien rahoitus- ja tukimalleja Euroopassa

ITSENÄINEN RAHOITUS. Väitöskirjatutkijat rahoittavat tutkintonsa esimerkiksi säästöillä, perheentuella tai palkkatyöllä. (Alankomaat, Belgia, Espanja, Kroatia, Portugali, Ranska, Saksa, Suomi, Sveitsi ja Viro)

STIPENDI. Väitöskirjatutkijat saavat tukea rahoittajilta ja voivat olla velvoitettuja opettamaan. Jotkut stipendit ovat voimassa koko tohtorintutkinnon odotetun suorittamisen ajan, kun taas toiset ovat aikarajoitteisempia ja rajallisempia. (Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Italia, Kreikka, Kroatia, Portugali, Puola, Saksa, Suomi, Tsekki, Turkki ja Ukraina)

EPÄSUORA RAHOITUS, jossa väitöskirjatutkijoita työllistetään yliopiston tutkimusavustajina ja/ tai opetusharjoittelijoina. (Belgia, Kroatia, Puola, Saksa, Slovenia, Suomi, Sveitsi ja Turkki)

YLIOPISTON SOPIMUS, jossa väitöskirjatutkijat katsotaan yliopiston työntekijöiksi. (Suomi ja Tanska)

YKSITYISSOPIMUS. Tutkimusta rahoittaa julkinen tai yksityinen rahoittaja. (Espanja, Itävalta, Kroatia, Norja, Suomi, Sveitsi ja Turkki)

Lukuja Euroopan yliopistoista

2700 €

Yliopistolla työsuhteessa olevan väitöskirjatutkijan keskipalkka Suomessa.

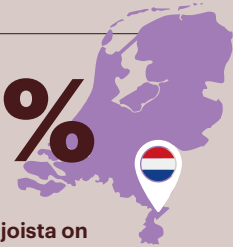
3 vuotta

Tohtorikoulutuksen kesto Tanskassa.

52%

Alankomaiden väitöskirjatutkijoista on työsuhteessa yliopistoon.

Lähde: PWO (Postgraduate Workers Organisation Ireland). *Workers in all but name, pay, and conditions: The employment model for PhD Researchers, its status and implementation across European countries*, helmikuu 2024. Tutkimuksessa oli mukana 22 Euroopan maata, esimerkiksi Ruotsi ei ollut mukana. Selvitys ei ollut tyhjentävä, vaan jotakin maakohtaisia tietoja puuttuu.

Läpinäkyvyyttä palkkoihin ja selkeyttä työhön

Tutkija kokee työssään epävarmuutta, erityisesti työsuhteen määräaikaisuuteen ja rahoituksen hankkimiseen liittyen. YLL:n jäsenet haluavat kiinnittää huomiota erityisesti työn palkkaukseen.

TIEEENTEKIJÖIDEN LIITON JA YLL:N JÄSENKYSELYT

ISTOCK

PERÄKKÄIN, RINNAN JA PÄÄLLEKKÄIN. Tieteentekijöiden liiton jäsenkysely 2022, YTT Antero Puhakka, 2023.

Tutkijoiden työaikaa kuluu merkittävästi rahoituksen hakemiseen ja raportointiin. Tutkimuksen tekeminen on keskeinen osa tieteentekijöiden työtä, mutta monet joutuvat käyttämään liikaa aikaa rahoituksen hankkimiseen liittyvään byrokraatiaan, monimutkaiseen hakuprosessiin sekä hallinnollisiin tehtäviin. Tämä vaikuttaa haitallisesti tutkimuksen laatuun ja tutkijoiden hyvinvointiin.

Tiedot käyvät ilmi YTT **Antero Puhakan** raportista Peräkkäin, rinnan ja päällekkäin. Tieteentekijöiden liiton jäsenkysely 2022.

Jäsenkyselyyn vastasi 1076 jäsentä (16 prosenttia).

Kyselyn mukaan tutkijan työssä koetaan merkittävää epävarmuutta, erityisesti liittyen työsuhteiden määräaikaisuuteen ja rahoituksen hankkimiseen. Useat vastaajat ilmoittivat kokevansa stressiä ja työuupumusta, mikä korostaa tarvetta parantaa tutkijoiden työhyvinvointia ja työoloja.

Jatkuva hallinnollinen taakka kuormittaa tutkijoita ja voi aiheuttaa stressiä ja motivaation laskua.

TYÖUUPUMUKSEN KOKEMUS YLEISTÄ

48 prosenttia jäsenkyselyyn vastanneista oli kokenut jonkin verran tai paljon työuupumusta. Työuupumusta kokeneiden määrä on kas-

vanut jonkin verran edellisestä kyselystä, joka toteutettiin vuonna 2019. Opettajista 52 prosenttia, tutkijoista 49 prosenttia ja asiantuntijoista 31 prosenttia ilmoitti kokeensa vastaushetkellä stressiä joko paljon tai erittäin paljon.

Määräaikaisuus, palvelussuhteen jatkumisen epävarmuus sekä rahoituksen hankkiminen ovat kyselyn mukaan tekijöitä, jotka aiheuttavat usein tai lähes kaiken aikaa työstressiä, jonka vastaajat kokivat haitalliseksi. Myös se, että on liian vähän aikaa tutkimukselle, aiheutti useammalle kuin neljälle kymmenestä usein tai lähes koko ajan haitalliseksi koettua työstressiä.

Tärkeimmäksi omaa työhyvinvointia parantavaksi keinoksi mainittiin henkilöstön

lisääminen, jonka koettiin parantavan paljon omaa työhyvinvointia.

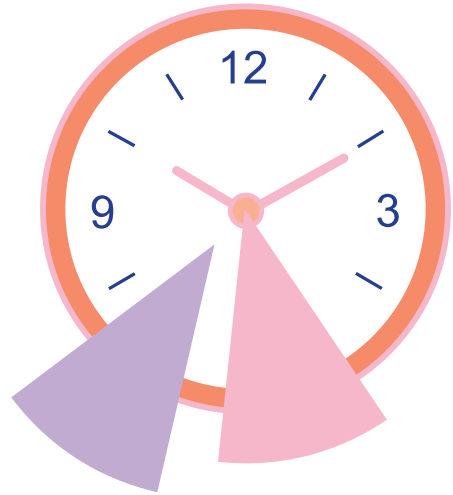
Kolme vastaajaa neljästä tunsi kuuluvansa työyhteisöönsä. Palkkatyössä olevista työyhteisöönsä koki kuuluvansa 78 prosenttia, mutta apurahatutkijoista vain hieman yli puolet. Apurahatutkijoiden asema ja rooli työyhteisössä vaihtelee yliopistoittain. 40 prosenttia vastaajista ilmoitti voivansa luottaa oman työyhteisönsä jäseniin. 63 prosenttia vastaajista ilmoitti luottavansa työnantajaansa.

Useampi kuin joka kolmas nainen ja useampi kuin joka neljäs mies oli havainnut omalla työpaikallaan erilaisiin henkilöperustaisiin syihin pohjautuvaa syrjintää tai epäasiallista kohtelua.

YLIOPISTOJEN OPETUSALAN LIITTO YLL:N JÄSENKYSELY.

Kyselyn toteutti Aula Research
syksyllä 2023.

YLL:n jäsenet toivovat liiton kiinnittävän huomiota erityisesti palkkaukseen liittyviin asioihin. Sellaisia ovat esimerkiksi palkan taso ja palkkaperusteiden läpinäkyvyys.

Paljonko työaikaasi kuluu seuraaviin tehtäviin vuodessa?

Opetus (kaikki opetukseen liittyvät tehtävät)		Tutkimus	Yliopisto- yhteisölliset tehtävät	Yhteis- kunnalliset tehtävät	Esi- henkilö- tehtävät	Muut työ- tehtävät
Keskiarvo	53%	18%	14%	8%	5%	12%

- Voit arvioida itse tai käyttää työsuunnitelmaa pohjana. Vastaa prosentteina.

Minkälaisiin asioihin toivoisit YLL:n kiinnittävän huomiota tulevaisuudessa?

- Palkkaukseen liittyvät asiat, esim. palkan taso ja palkkaperusteiden läpinäkyvyys (39%)
- Työsuhteisiin liittyvät asiat, esim. määräaikaisten työsuhteiden määrä (18%)
- Työhyvinvointi (18%)
- Työaika (14%)
- Uralla eteneminen (14%)
- Opetuksen kautta meritoituminen (10%)
- Työnkuva, esim. hallinnollisten työtehtävien lisääntyminen (10%)
- Tiedottaminen ja viestintä (8%)
- Jäsenistön etujen ajaminen (8%)
- Työn määrä (8%)
- Korkeakoulutuksen ja yliopisto-opetuksen riittävät resurssit (7%)
- Yhdenvertaiset käytännöt, esim. urakehityksessä ja rekrytoinnissa (7%)

YLL:n jäsen- kyselyyn vastanneiden työajasta suurin osa kului opetukseen.

Kyselyyn vastanneet nimesivät painopistealueita, joihin liiton toivottiin tulevaisuudessa keskittyvän. Sellaisina nousivat esiin palkkauksen (39 prosenttia vastaajista) lisäksi esimerkiksi työsuhteisiin ja työhyvinvointiin liittyvät asiat (18 prosenttia vastaajista) sekä työhyvinvointi (18 prosenttia vastaajista). Erityisesti englanniksi vastanneet toivoivat liitolta parempaa tiedon ymmärrettävyyttä ja englanninkielisen viestinnän lisäämistä.

Yleisimmät vastaajien tehtävänimikkeet ovat yliopisto-opettaja, lehtori ja yliopistolehtori.

Vastaajien työajasta suuri osa kului kyselyn perusteella opetukseen. Osa vastaajista toi esiin toiveen pystyä keskittymään työajalla myös tutkimukseen. Vastauksissa nousi esille myös se, että työaika pitäisi määritellä realistisesti.

Useimmiten opetuksen kautta meritoitumisen maininneet henkilöt olivat olleet pitkään (16–20, 21–25 tai 11–15 vuotta) saman työnantajien palveluksessa. ▲

YLL:n toimeksiannosta Aula Research toteutti jäsenkyselyn syksyllä 2023. Kyselyyn vastasi yhteensä 357 jäsentä (24 prosenttia). Suurin osa vastauksista annettiin suomeksi, mutta oli myös vastauksia englanniksi ja ruotsiksi.

OSK. HUTTUSEN SÄÄTIÖN APURAHAT TIETEELLIISIIN JATKO-OPINTOIHIN ULKOMAILLA

Osk. Huttusen säätiö, jonka tarkoituksena on suomalaisen kulttuurin tukeminen, julistaa haettavaksi apurahoja tohtorin tutkintoon johtavien tieteellisten jatko-opintojen ja tutkimustyön suorittamiseksi ulkomaisissa yliopistoissa.

Apurahat väitöskirjatyöhön

Jatko-opiskeluapurahat on tarkoitettu ylemmän yliopistotutkinnon suorittaneille suomalaisille, joiden ikä hakuajan päättyessä on enintään 27 vuotta. Tohtoriopintojen suorituspaikkana etusijalla ovat Britannian vanhimmat yliopistot. Muukin ulkomainen yliopisto tulee kysymykseen, jos se on tutkimus- ja opintosuunnitelman kannalta perusteltua.

Apuraha on kaksivuotinen, ja sen maksaminen aloitetaan vuonna 2025. Apurahakautta voidaan myöhemmin jatkaa kolmannella vuodella. Henkilökohtaisen väitöskirja-apurahan vuotuismäärä on 26 350 euroa. Myönnettäviin apurahiin voi erikseen hakea lisäapurahan yliopistojen edellyttämiin pakollisiin opiskelukustannuksiin (esim. lukukausimaksut).

Post doc -apurahat

Säätiöltä on mahdollista hakea rahoitusta myös ulkomailla tapahtuvaan post doc -tutkimustyöhön vuodeksi kerrallaan. Post doc -apuraha on tarkoitettu tohtorin tutkinnon suorittaneiden, enintään 35 vuotta täyttäneiden päärahoituslähteeksi (henkilökohtainen apuraha sekä matkakulut) työskentelyyn ulkomaisessa yliopistossa tai tutkimuslaitoksessa.

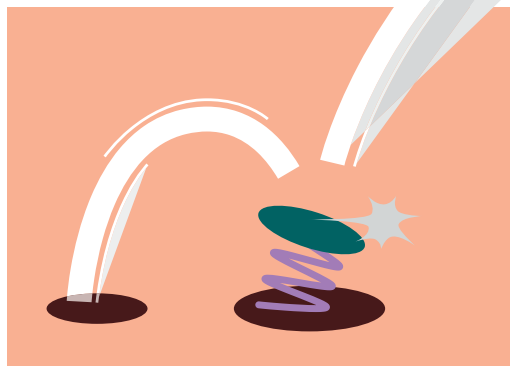
Hakemus liitteineen lähetetään säätiön verkkosivuston sähköisellä lomakkeella. Samoin hakemuksia koskevat suositukset tulee lähettää niille tarkoitettua säätiön verkkosivuston sähköisellä lomakkeella apurahojen hakuaikana. Hakemukset ja suositukset on jätettävä viimeistään 15. kesäkuuta 2024.

Lisätietoja: www.oskhuttunen.fi.

Hakuaika on 15.5. – 15.6.2024.
OSK. HUTTUSEN SÄÄTIÖ sr

Inspiraatio

Tutkimus

ISTOCK

Resilienssi kiinnostaa tutkijoita

Millaisia yhteiskunnallisia seurauksia resilienssi-vaatimuksilla on?

Resilienssi on tällä hetkellä keskeinen käsite monilla tieteenaloilla, ja siihen voi törmätä monista eri aihepiireistä käytävissä keskusteluissa. Käsitteellä tarkoitetaan muun muassa yksilöiden ja yhteisöjen muutosjoustavuutta ja kykyä käsitellä vastoinkäymisiä. Alun perin käsitteen tausta on kuitenkin luonnontieteissä.

”1960- ja 70-luvuilla ekologi nimeltä **C.S. Holling** oli kiinnostunut siitä, mitä metsäpaloista kärsineelle maastolle tapahtuu. Havainto oli, että tuhon jälkeen metsä kasvaa takaisin entistä vahvempana. Ekologiassa resilienssi viittaa siis ekosysteemin kykyyn palautua häiriöstä”, taustoittaa Lapin yliopiston kansainvälisen politiikan professori **Julian Reid**.

Ekologiasta ja ympäristöpuheesta resilienssi on siirtynyt erityisesti maailmanlaajuisista

hyvinvointia, kehitystä ja ilmastonmuutosta koskeviin keskusteluihin.

”Aiemmin keskiössä oli se, kuinka asioita tulee muuttaa esimerkiksi äärimmäisen köyhyyden poistamiseksi. Nyt ratkaisuna nähdään ihmisten oma sinnikkyys, resilienssin lisääminen, jotta he voivat nostaa itse itsensä pois haavoittuvasta asemasta”, toteaa yliopistotutkija **Marjo Lindroth**.

Reid, Lindroth ja yliopistonlehtori **Heidi Sinevaara-Niskanen** edustavat resilienssi-aiheeseen kriittisesti suhtautuvaa tutkijajoukkoa. Heitä kiinnostaa se, mitä kaikkea resilienssi-vaatimukset kätkevät sisäänsä ja mitä puhe tuottaa yhteiskuntaan.

”Resilienssi-vaateet perustuvat sille oletukselle, että kaikilla on samanlaiset lähtökohdat. Kuitenkin on selvää, että ilmastonmuutoksen aiheuttamista ympäristötuhoista kärsivillä ihmisillä, marginalisoiduilla alkuperäiskansayhteisöillä tai esimerkiksi pitkäaikaistyöttömällä ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia ponnahtaa ylös kriisistä verrattuna meihin yhteiskunnassa etuoikeutetussa asemassa oleviin”, Sinevaara-Niskanen toteaa.

Lindroth näkee resilienssi-aiheeseen yhdeksi ongelmaksi sen historiattomuuden ja kyvyttömyyden tarkastella tilanteisiin johtaneita taustatekijöitä.

”Marginalisoidut ryhmät, joiden odotetaan pinnistelevän haastavissa olosuhteissa, ovat useimmiten päätyneet niihin ilman omaa syytään. Vaatimus ihmisten jatkuvasta sinnikkyydestä jättää huomiotta menneisyyden painolastin ja katsoo aina tulevaisuuteen. Resilienssi-vaateilla luodaan aina vain tulevaisuuteen siirtyvää lupausa kukoistuksesta, johon jatkuvalla sopeutumisella voi päästä.

TEKSTI ANNE RAJA-HANHELA ULAPLAND.FI

Kirjat

Mitä tehdä, kun työ jumittuu?

Opinnäytteen tekijälle riittää ohjekirjoja ohjaajan, seminaarien, kielenhuollon ja akateemisen kirjoittamisen ja plagioinnin välttämisen näkökulmista. Entä sitten, jos koko homma jämähtää paikoilleen? Tämä kirja kertoo siitä.

Yleensä etenemisongelman syinä pidetään esimerkiksi työn ja opiskelun samanaikaisuutta tai ohjauksen riittämättömiä resursseja. Tämä kirja nostaa pöydälle myös tunteet. Ahdistus, huoli, häpeä ja muut hankalat tunteet lukitsevat opiskelijan mielen, ja työ on jumissa. Viivyttely on yleisempää opiskelijoilla kuin muulla väestöllä.

Asenteet ja uskomukset ohjaavat toimintaa. Negatiivinen asenne paisuttaa haasteet ylitsepääsemättömän suuriksi, positiivinen mieli taas saa ne näyttämään pienemmiltä.

Simo Ahonen:
Opinnäytetyö jumissa – mitä tehdä kun homma ei etene.
Vastapaino 2023
156 s.

Ympäristön stressaavista odotuksista pääsee, kun vakuuttaa itselleen, että tämä on ”minun juttu”.

Edelliset esimerkit ovat läpi kirjan kulkevista ”askelista”. Massiivinen työ ei näytä niin pelottavalta, kun sen jakaa pieniin askeliin. Heti ensimmäisen askeleen ottamisen jälkeen kannattaa myös toteuttaa se: avata opinnäyte-tiedosto koneella. Siitä se lähtee.

Pekka Wahlstedt

Puhetta tieteestä

Tutkittua tietoa ja puntaroitua puhetta

Helsingin yliopisto

Miten tekoäly muuttaa työtä? Mitä tiedämme katu-jengeistä? Kenen tarinaan voimme luottaa sodan keskellä? Tiedekulman podcastit tarjoavat toimitettuja keskusteluohjelmia ja tutkijoiden puheenvuoroja Helsingin yliopiston olohuoneesta. **Kuuntele podcasteja soundcloud.com/tiedekulma**

Keskustelua 6G:stä

Oulun yliopisto

Mitä 6G tarkoittaa teknisesti? Kuinka tekoäly on integroitu hajautettuun laskentaan? Kuinka vastaamme luotettavan, lyhyen viiveen tiedonsiirtohaasteisiin langattomassa tietoliikenteessä? 6G Talk -videotarjonta puhuvat 6G-tutkijat ja liike-elämän edustajat. **Tutustu sarjaan 6gflagship.com/6g-talks/**

Sukupuolistunut väkivalta rehottaa akateemisessa maailmassa

Jopa 62 prosenttia yliopistojen ja tutkimuslaitosten työntekijöistä ja opiskelijoista 15:ssä Euroopan maassa on kokenut sukupuolesta johtuvaa väkivaltaa.

 ANNE IGNATIUS ISTOCK

Kyllähän se tiedossa oli, että akateeminen maailma on täynnä sukupuolistunutta väkivaltaa. Aihetta on tutkittu aikaisemminkin, mutta suppeammista näkökulmista.

Silti vastavalmistuneen tutkimuksen tulos oli professori **Liisa Husulle** (ylempi kuva) ja apulaisprofessori **Sofia Stridille** järkytys. 62 prosenttia yliopistojen, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten opiskelijoista ja työntekijöistä on kokenut sukupuolistunutta väkivaltaa työssään tai opinnoissaan.

Örebron yliopistossa työskentelevä Husu ja Göteborgin yliopistossa työskentelevä Strid olivat

mukana EU:n rahoittamassa kolmivuotisessa UniSAFE-hankkeessa, joka päättyi tammikuussa 2024. UniSAFE tutki sukupuolistuneen väkivallan esiintymistä, ehkäisyä ja seurauksia

15:n eurooppalaisen maan yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa. Hankkeessa kartoitettiin myös kaikkien EU-maiden, neljän EU:n hakijamaan sekä Yhdysvaltojen ja Kanadan sukupuolistuneeseen väkivaltaan liittyvää kansallista politiikkaa ja lainsäädäntöä.

Hanke koostui laajasta kyselytutkimuksesta, laadullisista haastatteluista, työpajoista ja seminaareista. Niiden pohjalta laadittiin sukupuolistuneen väkivallan ehkäisemiseen tähtäviä suosituksia.

Kyselytutkimukseen vastasi 42 000 ihmistä. Laadulliset tapaustutkimukset tehtiin 16 yliopistossa ja tutkimuslaitoksessa, myös Suomessa.

72 PROSENTTIA VAMMAISISTA KOKEE VÄKIVALTA

Tutkimuksessa väkivallaksi määriteltiin fyysinen, henkinen, seksuaalinen ja taloudellinen väkivalta eli myös esimerkiksi vähättely ja kaikenlainen syrjintä.

Sukupuolistunutta väkivaltaa tarkasteltiin intersektionaalisesta näkökulmasta. Tutkijoita kiinnosti siis myös se, miten esimerkiksi etnisuus, sukupuoli suuntautuneisuus tai vammaisuus vaikuttavat väkivallan esiintymiseen ja kokemiseen. Tulokset osoittavat, että

erityisen usein väkivaltaa kokevat eri tavoin marginaalissa olevat ihmiset.

Esimerkiksi etniseen vähemmistöön kuuluvista 69 prosenttia ja vammasta tai kroonisesta sairaudesta ilmoittaneista vastaajista 72 prosenttia oli kokenut väkivaltaa.

TASA-ARVO EI VÄHENNÄ KOKEMUKSIA VÄKIVALLASTA

Ennako-oletus oli, että suhteellisen tasa-arvoisissa ja yhdenvertaisissa maissa, kuten Pohjoismaissa, väkivaltaa olisi koettu vähemmän kuin niissä maissa, joissa tasa-arvo kulkee jälkijunassa. Näin ei kuitenkaan ollut.

”Näyttää siltä, että työskentely tai opiskelu tasa-arvoisemmassa ympäristössä ei vaikuta väkivallan esiintyvyyteen”, Strid sanoo.

Strid uskoo, että pohjoismaisissa oppilaitoksissa raportoidaan paljon väkivallasta osittain siksi, että siitä puhuminen on hyväksytympää kuin muissa maissa.

SUURIA PUUTTEITA ILMENEE MYÖS SUOMESSA

Liisa Husu on yksi laadullisia tapaustutkimuksia Suomessa tehneistä tutkijoista. Hän kertoo, että Suomen tulokset eivät merkittävästi erotu muiden maiden tuloksista.

”Se on kiinnostavaa, koska Suomessa sukupuolinen häirintä on ollut yliopistojen agendalla jo 1990-luvun puolivälistä lähtien ja ohjeistusta puuttumiseen on kehitetty pitkään.

Monissa muissa Euroopan maissa ongelmaan on havahduttu huomattavasti myöhemmin.”

Sitä Husu ei voi kertoa, missä Suomea koskevat tapaustutkimukset tehtiin. Yliopistot ja tutkimuslaitokset, joissa tapaustutkimukset tehtiin, päätettiin anonymisoida.

”Tutkimusten tarkoitus ei ollut verrata maita keskenään, vaan tutkia, kuinka sukupuolistuneen väkivallan ehkäisy ja siihen puuttuminen toimivat käytännössä.”

Väkivalta on myös systemaattista. Tutkimuksen mukaan vaikuttaa siltä, että väkivaltaa käyttävät eivät muuta käytöstään, vaikka siihen yritettäisiin puuttua. Väkivalta voi jatkua jopa vuosia, ja sitä esiintyy kaikissa maissa kaikilla tasoilla.

Professori voi käyttäytyä häikäilemättömästi alaistaan kohtaan, tutkimusjohtaja post doc -tutkijaa kohtaan, lehtori opiskelijaa kohtaan.

”Joko he ovat tietämättömiä tai haluttomia reagoimaan, koska yleensä heidän käytöksensä jatkuu. Jos he vaihtavat työpaikkaa, he jatkavat väkivaltaista käytöstään”, Strid sanoo.

VINKKEJÄ JA APUA VÄKIVALLAN UHREILLE

Väkivaltaa kokeneet eivät juurikaan kerro kokemuksistaan. He eivät luota siihen, että kertominen muuttaa mitään. Toisaalta väkivaltaa ei ole aina helppo tunnistaa. Esimerkiksi seksuaalinen häirintä on niin yleistä, että monet ovat tottuneet siihen.

”Jos jonkun käytös tuntuu epämukavalta, se ei ehkä ole oikein.”

Tutkimus on saanut jatkoa. Maaliskuussa 2024 alkanut hanke seuraa, millä tavoin akateeminen maailma puuttuu UniSAFE-hankkeen osoittamiin ongelmiin. ▲

UniSAFE-sivuilla on tietoa siitä, mitä väkivallan uhrit voivat tehdä ja miten väkivaltaan voi puuttua. UniSAFE tarjoaa työkaluja opiskelijoille, post doc -tutkijoille, opettajille ja yliopiston johdolle. Lue lisää: unisafe-gbv.eu.

PROFESSORILIITON KEVÄTSEMINAARI 2024

Pörssitalo, Helsinki, 26.4.2024 klo 12.15–15.00

TIEDE JA SIVISTYS KILPAILUKYVYN KULMAKIVINÄ

- 11.00–12.15 **LOUNAS**
- 12.15 **SEMINAARIN AVAUS**
puheenjohtaja **Jukka Heikkilä**, Professoriliitto
- TKI-PANOSTUKSET KASVUN JA HYVINVOINNIN MAHDOLLISTAJINA**
- 12.25 **PANEELIKESKUSTELU**
varatoimitusjohtaja **Minna Helle**, Teknologiateollisuus
yliasiamies **Atte Jääskeläinen**, Sitra
professori **Jukka Pekola**, Aalto-yliopisto
- 13.10–13.30 **KAHVITAUKO**
- 13.30 **Tiede luo tulevaisuuden kasvua ja hyvinvointia**
tiede- ja kulttuuriministeri **Sari Multala**
- TEKOÄLY YLIOPISTOISSA JA PROFESSORIN TYÖKALUNA**
- klo 13.50 **Tekoäly professorin työkaluna – automaatiota vai augmentaatiota?**
professori **Paavo Ritala**, LUT-yliopisto
- klo 14.15 **PANEELIKESKUSTELU**
professori **Pekka Abrahamsson**, Tampereen yliopisto
professori **Petri Myllymäki**, Helsingin yliopisto
professori **Paavo Ritala**, LUT-yliopisto
professori **Laura Ruotsalainen**, Helsingin yliopisto
- 15.00 Juontajan loppusanat ja tilaisuus päättyy

Seminaarin juontaa toimittaja **Anna Lehmusvesi**.
Ilmoittaudu mukaan viimeistään 15.4. osoitteessa professoriliitto.fi/tapahtumat.
Seminaaria voi seurata myös verkkolähetyksenä liiton sivuilla.

www.professoriliitto.fi

PROFESSORILIITTO
PROFESSORSFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

Yhteystiedot

PROFESSORILIITTO
– PROFESSORSFÖRBUNDET
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki

Puheenjohtaja
Jukka Heikkilä
jups@professori.fi
puh. 045 657 5757

Toiminnanjohtaja
Tarja Niemelä
puh. 050 340 2725

Järjestöpäällikkö
Raija Pyykkö
puh. 09 4250 7011

Työsuhdepäällikkö
Leevi Mentula
puh. 040 521 8319

Taloustasaava
Anne Lehto
puh. 09 4250 7013

Järjestösihteeri
Mia Rikala
puh. 09 4250 7012

Viestintäpäällikkö
Leena Kurkinen
puh. 050 531 5465

Liiton toimisto:
puh. 09 4250 700

Sähköpostiosoitteet:
etunimi.sukunimi@professoriliitto.fi
www.professoriliitto.fi

TIETEENTEKIJÄT
– FORSKARFÖRBUNDET
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki

Puheenjohtaja
Tero Karjalainen

Va. toiminnanjohtaja
Nina Hahtela
puh. 0207 589 616

Johdon assistentti
Elisa Rantoharju
puh. 0207 589 624

Talospäällikkö
Sanna Hoikka
puh. 0207 589 613

Erityisasiantuntija
Miia Ijäs-Idrobo
puh. 0207 589 622

Juristi
Veera Keski-Säntti
puh. 0207 589 618

Viestintäpäällikkö
Siiri Nousiainen
puh. 0207 589 617

Viestintäsuunnittelija
Milla Talassalo
puh. 0207 589 625

Jäsenpalveluasiantuntija
Marsa Nyqvist-Hämäläinen
puh. 0207 589 614

Jäsenpalvelu
easionti.tieteentekijat.fi
Jäsenpalvelu ma–to klo 9–12
puh. 0207 589 619

Sähköpostiosoitteet:
etunimi.sukunimi@tieteentekijat.fi
www.tieteentekijat.fi/

**YLIOPISTOJEN OPETUSALAN
LIITTO YLL**
– FÖRBUNDET FÖR
UNDERVISNINGSEKTORN VID
UNIVERSITETEN YLL
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki

Puheenjohtaja
Santeri Palviainen
puh. 040 537 6211
santeri.palviainen@oulu.fi

Järjestötoiminnan assistentti
Rosa Hawela
puh. 020 748 9552
rosa.hawela@oaj.fi

Erityisasiantuntija
Hanna Tanskanen
puh. 020 748 9621
hanna.tanskanen@oaj.fi

OAJ:n jäsenpalvelut
<https://yhteydenotto.oaj.fi/>

ACATIIMI

Päätoimittaja
Eeva Ylitalo
eeva.ylitalo@otava.fi
Ilmoita osoitteenmuutoksista omaan
liittoon.

Toimitus
Otavamedia Oy
Uudenmaankatu 10,
00015 Otavamedia.
yrityksille.otavamedia.fi